T. 150

…اوه‌لی

… جغرافیا

دار الشفقة الاسلامیه‌ده تدریس اولنمق اوزره مجلس
تدریسیهٔ اسلامیه طرفندن انتخاب وقبول اولنمشدر

شام شریف مکتب اعدادیسی مدیری بیکباشی عزت افندینك
اثریدر

دفعهٔ خامسه اوله‌رق

استانبول

(مهران) مطبعه‌سی – باب عالی جاده‌سی

۱۳۰۲

(علاوملی)

ملخص جغرافیا

دار الشفقة الاسلامیه‌ده تدریس اولنمق ا
تدریسیهٔ اسلامیه طرفندن انتخاب وقبول

شام شریف مکتب اعدادیسی مدیری بیکباشی ع٠ن افندینك
اثریدر

تقوقی دار الشفقه‌یه ع

دفعهٔ خامسه اوله‌رق

استانبول

(عالم) مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ۷

۱۳۰۲

ملخص جغرافيا

(بسم الله الرحمن الرحيم)

لله رب العالمين * والصلوة والسلام على محمد)
(وعلى آله وصحبه اجمعين)

معلومات عموميه

(شكل ارض)

يعنى يرك بچيمى

جغرافيا (احوال ارضدن) يعنى ير يوزينك طاغلرندن وصولرندن وانسانلرندن وسائر شيلرندن بحث ايدن علمه دينور .

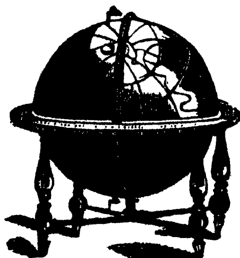
(ارض) مدور الشكل يعنى يوارلق اولوب اوزرنده كنيش صحرالر ودرين صولر ويوكسك طاغلر بولنور.

كرويتنه يعنى يوارلقلغنه علامت ايسه بردكز كنارنده طوروبده دكزك ايلروسندن قيي‌يه طوغرى كلان كمي‌يه نظر ايدلدكده اولا كمينك ديركلرينك تپه‌سى صكره

اورته‌سی ونهایت کندیسی کورلمسیدر وبر کمیده بولنان یولجی کمیدن قره‌یه باقدقده ینه بویله‌جه اولا طاغك تپه‌سنی وصکره اورته‌سنی و یاقلاشدقجه اتکلرینی کورمسیدر .

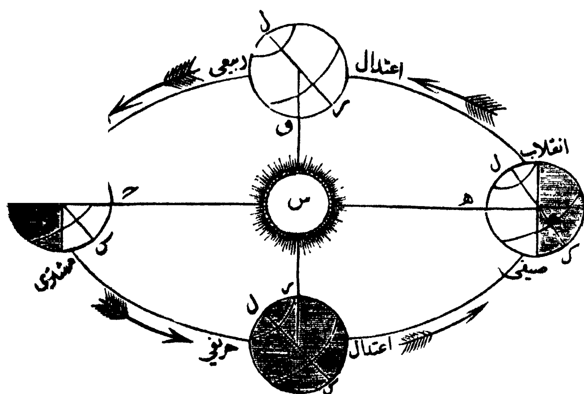
بر میدانده ویا صحراده طوریلوبده کوز آله بیلدیکنه قدر اطرافه باقلدقده طاغلرك دومانلی صرتلری واووالرك خیال میال نهایتلری بر دائره کبی کورینورکه اشبو دائره‌یه (افق) دینور .

کرهٔ ارضك محیطی یعنی چوره‌سی (٤٠,٠٠٠) کیلو مترودر (بر کیلو مترو بیك زراع اعشاری دیمکدر)

وقالنلغی یعنی اوزرنده بولنسان بر محل ایله اورته‌سسندن
کچه‌رك اشبو محلك قارشوسسنده وینه کره اوزرنده بشقه
بر محل بیننده اولان مسافه (۱۳,۰۰۰) کیلو مترودر .

الك یوکسسك طاغلرك ارتفاعی یعنی یوکسسکلکلری
سکزدن طقوز کیلو مترویه قدردر . طاغلرك یوکسکلکی
ایسه کره‌نك بیوکلکنه کوره بر بیوك پورتقالك اوزرنده
بولنان پروزلره نسبتی قبیلندن بیله دکلدر .

(کرهٔ ارضك حرکتی)

کرهٔ ارض بالذات متحرکدر . یعنی کندی کندینه

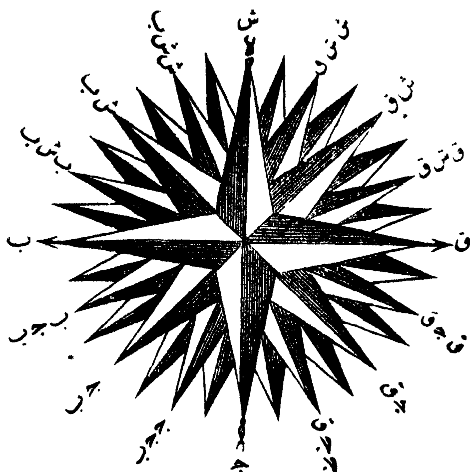
وبر دوزی‌یه بریاندن اوبر یانه کونشه قارشو دونر یاتر بوندن کیجه و یاری کیجه وکوندز وکونك یاریسی کبی وقتلر حاصل اولور وزمان وساعتلر بیلنور .

کرهٔ ارضك اشبو حرکت ودوری یعنی بر یاندن اوبر یانه تماميله برکره دونمسی یکرمی درت ساعتده‌در .

بونکله برابر کونشك اطرافنده دخی بر حرکت ودوری دها واردرکه بونیده بو محرك اوزرنده بر سنه ظرفنده بتورر .

وشو ایکی درلو دوری ایسه برمولوی دوریشنك سماع ودورانی کبیدر و بر سنه ظرفنده ومحرك اوزرند دور ایله آلدیغی مسافه (٩٠٠) مليون کيلو متر‌ودر اشته کره شو بیوکلکله پك خیزلی دوندیکندن حرکتی ايدلمامکده‌در .

کرهٔ ارض کبی کرهٔ قمر یعنی آی دخی کرهٔ ارضك افنده اوتوز کونده یعنی برآیلق زمان مدتنده برکره لده ایسه اون ایکی کره دور وحرکت ایلمکده‌در .

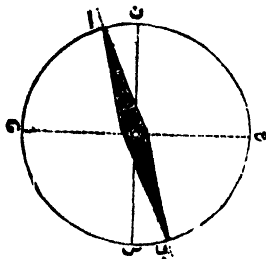
﴿ جهات يعنی ارض اوزرنده واقع سمتلر ﴾

يوقاروده تعريف اولنان (افق) اوزرنده كونشك طلوع ايتديكی يعنی طوغديغی جهته (شرق جهتی) وغروب ايتديكی يعنی كونشك باتديغی سمته (غرب جهتی) دينور .

بو ايكی جهت آره‌سنده شرق جهتی صاغه وغرب جهتی صوله كلمك اوزره طوران برآدم فرض اولنديغی تقديرده دخی ينه (افق) اوزرنده ايلروسنه طوغری باقديغی سمته (شمال جهتی) آرقه سمتنه (جنوب جهتی)

وبو درت جهته ايسه (جهات اصليهٔ اربعه) ديرلر وخريطه اوزرنده ايكيسـنى حرف اوللرى وايكيسـنيده حرف اخيرلريله اشعار ايدرلر .

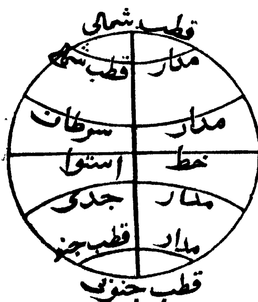
اشبو جهتلردن بشقه درت جهت دها واردركه انلره‌ده (جهات فرعيه) ديرلر. برى شمال ايله شرق بيننده (شمال شرقى) وديكرى شمال ايله غرب بيننده (شمال غربى) جهتيدر وديكر ايكى جهت دخى (جنوب شرقى) و (جنوب غربى) جهتلريدر . جهات اصليه وفرعيه‌دن بشـقه دها بر چوق جهتلر اولوب آنلره‌ده (جهات مركبه) ديرلركه مجموعى اوتوز ايكى جهته بالغ اولور .

جهات اصليه كونشك طوغمسـيله يوقاروده تعريف اولنديغى وجهله شرق وغرب جهتلرى آره‌سنه طوريله‌رق تعيين اولنديغى كبى جهتلرك جمله‌سى دخى (پوصله) دينيلان آلت ايله بولنور .

چونکه کونش ایله شرق وغرب جهتلری معلوم اولەجغی کبی آلتك (ابره) دینیلان وبر میل اوزرنده دونن پارچەسنك آلت دوزیرده دوزلدکده دخی مطلق براوجی شمال ودیکر اوجی جنوبی کوسترمسیله سائر جهتلر دخی معلوم اولور .

بتون کرهٔ ارضك ویا برقسمنك رسملری نقش اولنان لوحەلره (خریطه) دینور . وبو خریطەلر دائما شمال جهتی یوقاروسنه وجنوب جهتی اشاغیسنه وشرق وغرب جهتلری دخی صاغ وصول یاننه کلمك اوزره نقش ورسم اولنورلر.

《 قطبلر ــ ومحور عالم ــ وخط استوا 》

کرهٔ ارضك کندی کندینه بر یاندن او بر یانه بر

دوزی‌یه دوری بر دونمه طولابك ایکی اوجلری اشاغیلی یوقاریلی برر محله ایلشدرلمکله اولدیغی یرده دونمسنه مشابهدر یعنی شمال وجنوب جهتلری نهایتلری ایکی اوجلری مقامنده اوله‌رق برر محله ایلشدرلمش‌ده اویله دونیور کبیدر . وکره‌نك اشبو نهایتلری جهتلرندن شمال جهتنه (قطب شمالی) وجنوب جهتنه (قطب جنوبی) دینور .

وشو ایکی قطب بیننده وکره‌نك تا اورته‌سندن چکمك اوزره فرض اولنان بر خطه دخی (محور عالم) تسمیه ایدیلور بو تقدیرجه کرهٔ ارض بر یاندن اوبر یانه محوری اطرافنده دور ایدیور دیمك اولور کرهٔ ارض اوزرنده قطبلردن مساوی اوزاقلقلرده وشرق ایله غرب بیننده اولمق اوزره چپه چوره فرض ورسم اولنان وکره‌یی اشاغیلی یوقاریلی تمامی تمامنه ایکی بیوك قسمه آییران دائره‌یه (خط استوا) دیرلر . کونش بو دائره اوزرنده فوق السماء مرور ایتدیکنده کیجه ایله کوندز مدتجه بری برینه مساوی اولورلر .

کرهٔ ارضك اك صیجاق یرلری اشبو خط استوایه قریب وجوار بولنان محللریدر . واك صغوق یرلری ایسه قطبلریدر . ومعتدل یعنی صیجاقلغی آزجه و یا زیاده‌جه اولان محللری دخی قطبلرله خط استوا آره‌سنده بولنان یرلردر .

﴿ وسعت . ــ وجسامت ارض ﴾

کرهٔ ارضك محیطی یعنی چوره‌سی بر (دائره) اولوب اوده (٣٦٠) درجه اعتبار اولندیغی کبی مسافه‌سی دخی (٤٠,٠٠٠) کیلو مترو (٩,٠٠٠) فرسخ اعشاری حساب اولنمشدر . بو صورتده ارض اوزرنده بر درجه‌لك بعد ومسافه (١١١) کیلو مترو (٢٥) فرسخ اعشاری دیمك اولور .

خریطه اوزرنده هر قنغی بر طول معلومی کوسترر

و (مقياس) دينلور بر خط رسم ايديلور كه بهر درجه‌نك بعد ومسافه‌سی اشبو مقياس ايله اولچيلور .

《 تعريفات جغرافيا 》

كرۀ ارض صو ايله طوپراغك برلشمسندن حصوله كلمكله اوزرنده بولنـان اك بيوك قره‌يه (قطعـه) دينلور وقطعه‌لرك بيوكلرينه (ممالك) و (اقليم) و (الكا = اولكه) دينور . واطرافی صو ايله چورلمش اولان كوچك وپارچه قره‌لره (آطه) و (جزيره) تسميه اولنور .

بربرينه يقين اوله‌رق طوپلو بريرده بولنـان اطه‌لره دخی (جزائر مجتمعه) ديرلر .

بيوك قره‌لر بر جهتدن بتيشـك فقط اوچ جهتدن صو ايله چورلمش اولان برقسم ارضه دخی (ياريم آطه) (وشبه جزيره) تعبير ايدرلر .

صولرك يك درين اولميـان يرلرينه (صيغ) وقوملی اولان يرلره (قومسال) ديرلر .

ايكی قره‌يی بربرينه بتشديرن طارجه برقره‌يه (دل) و (برزخ) تسميه اولنور .

قره‌لرك صولره يقين اولان كنارلرينه (قيی) و(ساحل) وسواحل ديرلر .

سواحلك دكزه طوغرى اولان چيقنديلرينه (برون) و (رأس) ديرلر .

بر صويك آقديغى طرفه يوزينى چويران كمسه‌نك صاغ طرفنه كلان كناره (ساحل يمينى) وصول طرفنه كلان كناره (ساحل يسارى) ديرلر .

كرهٔ ارض اوزرنده يايبلمش اولان واسع ودرين صولره (دكز) و (بحر) اطلاق اولنور .

دكزلرك قطعه‌لرى چويرمش اولنلرينه (طيش دكز) و (بحر محيط) دينور .

ودكزلرك قره‌يه كيرمش اولان قسملرينه بيوك ايسه (كورفز) وكوچك ايسه (قوى) دينلور .

كورفزك كمى بارينه بيلنلرينه (ليمان) و(مرسى) ديرلر.

ايكى قره اراسنده اولوب ايكى دكزى بربريله برلشديرن طار صولره (بوغاز) و (خليج) تعبير اولنور.

قطعه‌لر واطه‌لر اوزرنده اطرافى قره ايله چورلمش اولان درين بريكنتى صولره (كول) و (بركه) ودرين اولميان بريكنتى صولره دخى (بتاقلق) و(كولجك) ديرلر.

دكزلرك اكثرى بوغازلرده صولرك خيزله آقسنه (اقندى) تعبير ايدرلر .

آی وکونشك تأثیریله صولرك بعض محللرده ایکی دفعه ساحللره یایلمسنه (مد) وساحللردن چکلمسنه (جذر) اطلاق اولنور .

کرهٔ ارض اوزرنده دوز وکوز الا بیلدیکنه قدر ککیش اولان یرلره (اووا) واووالرك چایر وچمنلك محللرینه (اوتلاق) و (مرعا) دینلور . منبت اولمیوب ومسکن ایدنمکه‌ده قابلیتی اولمیان یرلره (چول = بیابان = صحراء) وهر طرفی چول ایله چورلمش منبت وچایرلو یرلره‌ده (واح) دینور .

ارض اوزرنده قباروب یوکسلمش اولان یرلره (طاغ) و (جبل) وطاغلرك یوکسلوب چیقمش اولان یرلرینه (تپه) و (زروه) کوچك تپه‌لره (اویوك) و (تل) دینور وآلچق یرلرینه‌ده (اتك) و (دامن) تعبیر اولنور .

بربریله برلشه‌رك بویدنبویه اوزانمش اولان طاغلره (صره طاغلر) و (جبال متسلسله) و (سلسلهٔ جبال) وطاغلرك اوستلرنده بولنان دوزلکه (صرت) واوتلاق وصولاق ایسه (یایلا) تسمیه اولنور .

تپه وزروه‌لرندن آتش پوسکورن طاغلره‌ده (ینار طاغ) (وولقان) دینلور .

ایکی طاغ بیننده بولنان طارلغه (بکچید) و (دربند) وبوغاز دینلور .

ایکی طاغك اتکلری اراسنده بولنان یرلره (دره) و (وادی) دیرلر .

طاغلرك قیالق محللرنده وبوکورلرنده بولنان بوشلقلره (غار) و (مغاره) اطلاق ایدرلر .

طاغلرك صیق اغاجلق محللرینه (قوری) و (اورمان) دینلور .

قطعه‌لر و بیوك آطه‌لر اوزرنده بر چوق یرلر طولاشه‌رق دکزه آقان بیوك ودرین صولره (نهر) اطلاق اولنور .

دکزلره اقان ویا نهرلره قاریشان کوچك صولره دخی (ایرماق) ودها کوچك اولورسه (چای) دینور .

شدتلی یغان یغمورلردن حاصل اوله‌رق اقان صولره (سیل) دیرلر .

نهر وچای وایرماقلرك یتاقلرینه (مجری) وچیقدقلری یره (منبع) ودکزه دوکلدکلری یره (منصب) ودکزله برلشدکلری یره (فم) دیرلر .

وبر طاغ قوللره آیریله‌رق بر قاچ قمله دکزه اقان

صولرك حصوله كتوردیکی چیقندی محله (ذالیه) و(دلتا) تعبیر ایدرلر .

ایکی نهر ویا ایرماق ویا چایك بر بر یله قارشدقلری یره (ملتقی) دیرلر .

اوچوروم یرلردن آقان صولره (چاغلیان) مخصوصاً یاپیلوبده صو طولدیریلان یره (حوض) دینور .

برقطه‌نك صولرینك اکثریسی بر جهته آقه‌رق دکزه دوکلدکلری میللو برقسم ارضه (سطح مائل) و(ورسان) دیرلر .

کمی یوزه‌جك درینلکده اولمق اوزره مخصوص آچیلان وهر ایکی صویی بربریله برلشدیرن بیوك خرقلره (قنال) و (جدول) وجدولك نهردن آیرلدیغی یره (ترعه) اطلاق ایدرلر .

(کرهٔ مسطحه)

کرهٔ ارضك تمامنی ایکی دائره ایچنده اوله‌رق خریطه‌یه (کرهٔ مسطحه) دینور .

دائره‌نك بری کره‌نك برنصفنك ودیکری دخی اوبر نصفنك خریطه‌سنی کوسترر .

کرهٔ ارض (اوروپا) و (آسیا) و (آفریقا) و(آمریقا) و (اوقیانوسیا = قلنمك جدید = اوستراليا) نام‌لریله بش قطعهٔ کبیره‌یی حاویدر . بونلردن اوروپا وآسیا وآفریقا وآوسترالیا قطعه‌لری دئما کرهٔ مسطحه‌نك بر قسمنده وآمریقا قطعه‌سی دخی یالکز اوله‌رق دیکر بر قسمنده اولمق اوزره رسم اولنور .

بش قطعه‌دن اوروپا و آسیا وآفریقا قطعه‌لرینه اسکی دنیا وآمریقا و آوسترالیا قطعه‌لرینه یکی دنیا دینلور .

کرهٔ ارض (بحر محیط اطلاسی) و (بحر محیط کبیر) و (بحر منجمد شمالی) و (بحر منجمد جنوبی) و (بحر محیط هندی) نام‌لریله بش عدد بیوك دکزی و بر عدد دخی متوسط یعنی (بحر سفید) نامیله اورته دکزی حاویدر .

بحر محیط اطلاسی‌یه (بحر محیط غربی) ده دینور . اوروپا وآفریقا و آمریقا قطعه‌لری بیننده واقعدر .

(بحر محیط کبیر) اسیا و آمریقا قطعه‌لری بیننده کائن وآوسترالیا قطعه‌سنی ایسه کاملاً محیطدر .

(بحر منجمد شمالی) کرهٔ ارضك قطب شمالیسنی و (بحر محیط جنوبی) دخی قطب جنوبیسنی احاطه

ایتمشلردر و (بحر محیط هندی) دخی آسیا قطعه‌سنك جنوب جهتنده کائندر . شومتوسط (بحر سفید) اوروپا وآسیا ایله افریقا قطعه‌لری بیننده بولنمقده‌در .

《 مقدار جنس بشر 》

عموماً کرهٔ ارضك بر ملیار ایکی یوز ملیون قدر نفوسی‌اولوب جنسیتجه اوچ بیوك قسمه تقسیم اولنمشلردر . بری (بیاض)یعنی(قوقاس) جنسیدر ودیکری (اصفر) ویاخود (موغول) جنسیدر وبر دیکری ایسه (سیاه) یعنی (زنجی) جنسیدر .

(قوقاس جنسی) بتون اوروپا قطعه‌سنه وآسیا قطعه‌سنك غرب وآفریقا قطعه‌سنك شمال جهتلرینه یاییلوب یرلشمش اولان اهالیدر. بونلردن هواسی‌صیجاق اولان مملکتلر اهالیسنك رنکلری بر از اسمرلشمش ایسه‌ده علی‌العموم بوی وبویسلری یاقیشیقلو وباشلری یصیجه وآغزلری کوچك وساچلری اینجه و یومشاق والحاصل اعضالری کاملاً دوزکوندر .

(اصفرجنسی) آسیا قطعه‌سنك شرق وشمال جهتلرینه یاییلوب یرلشمش اولان اهالیدر بونلرکده عموماً چهره‌سی

اكلى و باشـلرى يوارلق و رنكلرى صـارى و يوزلرى قزل و اغزلرى ايرى وبرونلرى چـوكوك وكـوزلرى اوزون وكوچوك وساچلرى سياه وصيق وقويرجقدر .

(زنجى جنسى) دخى آفريقا قطعه‌سـنك الك بيوك قسمى اولان وسط وجنوب جهتلرينه يايلوب يرلشمش اولان اهاليدر . بونلرك چهره‌لرى طوپ ورنكلرى سياه وآلنـلرى دوز وبرونلرى اوزون ويصى ودوداقـلرى اكلى وصـارقيق وديشـلرى بياض واوزونجه واغزلرى ايريجه وساچلرى قارمه قاريشق واكثريت اوزره طبيعتلرى وحشيدر .

بونلردن ماعدا رنكلرى آچيق سـياه وزيتـونى وقرمزى‌يه ميال ديكرنوع سياهيلر واردركه زنجى جنسنه منسـوب اولميوب ازوچوق ذكر اولنان اوچ جنسـه‌ده مشابهتلرى واردر . آچيق سيـاه رنكلولرى اوقيانوسيا قطعه‌سنك شمال غربى جهتنك (مالز) دنيلان اهاليسيدر.

قرمزى‌يه مائل رنكلولرى ايسه آمريقانك (هندى) دنيلان يرلو اهاليسيدر .

(جمعيت بشر ـ واديان)

(بنى بشر) يعنى انسانلر بوعالمده برجمعيت پيداايتدكلرى

حالده یامدنی ویابدوی ویاخود وحشی اوله‌رق یشارلر .

(مدنیلر) معمور شهرلر وقصبه وقریه‌لرده اوطوررلر ودولت نامیله برهیئت تشکیل ایدوب اکا تابع اولورلر. یارم مدنی صاییلان خیمه نشین بدویلر دخی قبیله قبیله آیریله‌رق وهرقبیله برشیخ . ویابررئیس قبیله‌نك اداره وحکمی آلتنده اوله‌رق شوراده بوراده قونوب کوجکله عمرلرینی کچوررلر .

(وحشی) یعنی یبانیلر ایسه اکثری برر پوسته بورنمش اولدقلری حالده جمعیتله طاغ قغوقلرنده مکان طوتوب حیوان کبی کچنور کیدرلر .

کرهٔ ارضك حاوی اولدیغی بش قطعه‌دن هربرینك اقسامنه مملکت دنیلور. هرمملکت برحکومتله اداره اولنور. حکومتلر ایسه البته بردولته منسوبدرلر . دولتلرك برر حکمداری اولوب (پادشاه = سلطان = امیر) و (ایمپراطور) و (قرال) (خان)ناملریله تعبیر اولنمقده‌درلر . بعض مملکتلر دخی اهالینك انتخابیله نصب اولنور بر رئیس معرفتیله اداره اولنور برحکومت تشکیل ایدرلر که اکاده (جمهوریت)ورئیسلرینه (رئیس الجمهور)اطلاق

ایدرلر مدنی دولت و ملتلر صنعت وتجارتده وعلم ومعرفتده پك چوق ایلرولمشلر وحالاده ایلرولمکده بولنمشلردر .

بدویلرك ایسه مرعادن مرعایه اقامت ایتمکدن . وحیوانات بسلمکدن بشقه بر صنعت وتجارتلری وو حشیلرك ایسه طاغ قغوقلرنده ومغاره‌لرده مسکن طوته‌رق قوش وبالق آولریله کچنمکدن غیری ایشلری یوقدر .

یریوزینك بالجمله اهالیسی اوچ دین ایله متدیندرلر . اشبودینلردن بری مطلقا حق اولان (اسلام) دینیدرکه مسلمانلرك کافه‌سی اشبو دین اسلام ایله متدیندرلر وبری دخی (خرستیان) دینیدرکه عیسویلرك جمله‌سیده بو دین ایله متدیندرلر ودیکر بری دخی (یهودی) دینیدرکه موسویلرك هپسی بو دین ایله متدیندرلر .

خرستیان و یهودی دینلری دین اسلامك ظهوریله نسخ اولنمشدر .

بر طاقم اهالیده واردرکه کیمی آتشه کیمی حیوانات وجماداته طاپنغله (مشرك) اسمیله یاد اولنورلر .

﴿ اوروپا قطعه‌سی ﴾

(اوروپا قطعه‌سنك حدودی)

اوروپا قطعـه‌سی كرهٔ ارض اوزرنده موجود بش قطعه‌نك اك كچوكی فقط اك معمور ومشهوريدر .

اشبو قطعه (خط استوا) ايله (قطب شمالی) آراسنده واقـع وعموما اقليمی هوادار اولديغی كبی شمال قسمی صغوق وجنوب قسمی ايسه معتدل وسيجاقدر .

وبر بيوك شـبه جزيره اولديغی حالده شمال شرقی جهـتندن جنوب غربی جهتنه طوغری اوزونلامسـنه واقع اولمش وشرق جهتندن (اورال) طاغلری و (اورال) نهری و (قوقاس) برزخيله آسيا قطعه‌سندن آيرلمش وسائر جهتندن دخی دكز ايله چورلمشـدر وآفريقا قطعه‌سندن ايسه سبته بوغازی آيرمشدر .

(اوروپا قطعه‌سنك سـاحللری ودكزلری)

(وكورفزلری)

اوروپا قطعه‌سـنك ساحللری بر چوق درين درين كورفزلر وقويلرله شبه جزيره‌لردن متشكلدر .

(بحر منجمد) شماليدن (بحر قاره) و (بحرابيض)

و (بحر محيط) غربيدن (بحر بالطق) دنيلان دكزلر حصوله كلمشدر وبحر بالطق ايسه (بوتنى) و (فنلاند) و (ريغا) اسملرنده اوچ كورفز احداث ايتمشدر وينه (بحر محيط) غربيدن (بحر شمال) و (بحر مانش) (*) و (بحر ايرلانده) و (بحر بيسقاى)ناملرنده اولان درت دكز دها حصوله كلمش وبحر شمال ايسه (زويدرزه) اسمنده بر كورفز وجوده كتورمشدر و بيسقاى دكزينه (غاسقونيا) كورفزىده دينلمكده بولنمشدر .

و (بحر سفيد) دخى (تيره‌نين) دكزى و (ونديك) دكزى و (يونان) دكزى و (آطه‌لر) دكزى و (مرمره) دكزى و (قره دكز) و (آزاق) دكزى ناملرنده يدى دكز حاصل ايتمشدر . بحر سفيد (ليون) و (جنوه) كورفزلرينى و (يونان) دكزى دخى (تارانت) و (نارده) و (اينه‌بختى = ليانت) كورفزلرينى و (آطه‌لر) دكزى ايسه (سلانيك) و (غلوص) كورفزلرينى احداث ايلمشدر .

(*) (بحر مانش) بعض كتابلرده چيم ايله (مانچه) كورلمكده ايسه‌ده بودخى صرف غلط اولميوب ايكى درلو سويليش ايكى لغته مبنيدر زيرا « Manche » ده‌كى « CH » حرفنى فرانسزلر (شين) وانكليزلر (چيم) اوقورلر بوكا بناء ايكى درلو يازلمقده‌در .

﴿ بوغازلری ﴾

(بحر بالطق) ایله (شمال دکزی) اراسنده (سوند) و(کوچك بلت) و(بیوك بلت) (قاته‌غات) و (اسقاژرراق) بوغازلری موجوددر . (شمال) دکزی ایله (مانش) دکزی آراسنده (پادوقاله) دینلان بوغاز و (بریتانیا) آطه‌سیله (ایرلانده) آطه‌سی بیننده دخی (شمال قنالی) و (سن جورج قنالی) دینلان بوغازلر بولنمقده‌در .

بحرسفید ایله بحر محیط غربی بیننده (سبته) ویاخود (ژبرالتا = جبل الطارق) دینلان بوغاز واقع اولوب اوروپایی آفریقادن آیرمشدر .

(تیره‌نین) دکزیله (یونان) دکزی بیننده (مسینا) بوغازی وقورسیقا آطه‌سیله ساردنیا آطه‌سی بیننده (بونیفاجیو) بوغازی و (وندیك) دکزی ایله (یونان) دکزی بیننده دخی (اوترانت) بوغازی کائن‌در ومرمره دکزیله آطه‌لر دکزی بیننده (چناق قلعه) بوغازی وینه مرمره دکزیله قره دکز بیننده (استانبول) بوغازی واقع اولوب اوروپایی کوچك آسیا دینلان اناطولیدن آیرمشلردر .

وقره دكز ايله ازاق دكزى بيننده ايسه (يكى قلعه) بوغازى واقع اولمشدر .

(شبه جزيره‌لرى ودللرى)

شمالده (اسقانديناو) و (سمبريك) شبه جزيره‌لرى واقع اولوب برنجيسى (لاپونيا) ديليله اوروپايه اتصال كسب ايتمشدر.

وجنوب غربيده (اسپانيا) شبه جزيره‌سى اولوب (پيره‌نه) ديليله فرانسه‌يه ارتباط پيدا ايلمشدر .

وجنوب جهتنده ايسه (ايتاليا) و (روم ايلى) شبه جزيره‌لرى واقع اولمشلردر (وموره) اسمنده بر كوچك شبه جزيره (قورنت) ديليله روم ايلى شبه جزيرسنه وينه (قريم) نامنده بركوچك شبه جزيره دخى (پره‌قوپ) ديليله موسقوف مملكتنه مربوط اوله‌رق بولنمقده‌درلر .

(اطه‌لرى)

اوروپا قطعه‌سنده پك چوق آطه‌لر اولوب بونلردن ايكى بيوكى بحر منجمد شماليده انساندن خالى وقطبه الك يقين اولان (اسپيچبرغ) و (زانبل جديد) اطه‌لريدر. ديكرلرى (اسقانديناو) شبه جزيره‌سنك شمال غربيسنده بولنان (لوفودان) آطه‌لريله قطعه‌نك جهت غربيسنده

بولنان بیوك (بریتانیا و (ایرلاندا) اطـەلری وبونلرك منسوباتندن اولان (شـتلاند) و (اورقاد) و (ابرید) مجموع آطەلریدر. قطعەنك شمال غربیسندە ایسە (فرویە) مجموع آطـەلریلە هواسی غایت صغوق واوروپادن زیادە امریقایە یقین اولان (ایزلاندا) آطەسی بولنمقدەدر.

بالطـق دکزندە دخی مشـهور اولەرق (غوتلاند) و (سئلاند) و(فیونی) ناملرندە آطەلر وسائر برچوق آطەلر موجوددر.

شمال دکزندە (تکسـل) آطەسی وایرلاندە دکزندە (مان) آطەسی ومانش دکزندە (ژرسی) آطەسی وفرانسە دکزندە ایسـە (بل ایل) و (اولرون) کوچك آطەلری بولنمقدەدر.

بحر سفیددە اسپانیا شبە جزیرەسنك جهت شرقیسندە (بالە آر) (*) دینـلان آطـەلرك مشهورلرندن (مایورقە) و (مینورقە) آطەلری وایتالیا شبە جزیرەسنە یقین(سیچیلیا) و (ساردنیا) و (قورسیقا) اسملرندە بیوك آطەلرلە (الب) و (لیپاری) و (مالطە) آطەلری واردر.

یونان (دکزندە) دخی بر چـوق آطـەلر اولوب

(*) بالەیار کبی اوقنور

انلر لده مشهورلری (قورفو) و (کفالونیه) اسملرنده اولان آطه‌لردر .

آطه‌لر دکزنده ایسه پك چوق آطه‌لر اولوب انجق الك مشهوری (اغریبوز) و (کرید) آطه‌لریله (سیقلاد) مجموع آطه‌لریدر .

(مشهور برونلری)

اوروپا قطعه‌سنده بولنان برونلرك الك مشهور اولانلرندن بری (اسقاندیناو) شبه جزیره‌سنك تا شمال نهایتنده بولنان (نورکین) بورونیدر و (*) (سن ونسان) و (ترافالغار) اسملرنده اولان ایکی بیوك برون دخی اسپانیا شبه جزیره‌سنك جنوب وجنوب غربی جهتندن بحر محیط غربی‌یه طوغری چیقمشلردر و(ماتاپان) اسمنده اولان بر بیوك برون ایسه موره شبه جزیره‌سنك نهایت جنوبیسنده بولنمقده‌دردر .

(جسامتی)

اوروپا قطعه‌سنك شمال شرقیدن جنوب غربی‌یه یعنی (قاره) نهری اغزندن (سن ونسان) برونی نهایتنه قدر

(*) (سن = سان = ایا = ایسوت) خرستیانلرده بیوك کیمسه‌لره مخصوص عنواندر. ترجمه‌ده حضرت وجناب کبی

اولان طولی یعنی اوزونلغی (٥٤٠٠) کیلومترودر و(شمال) بروندن (ماتاپان) برونه قدر اولان عرضی یعنی اکی دخی (٤٠٠٠) کیلومترودر . مساحهٔ سطحیه‌سی ایسه (١٠,١٥٠,٠٠٠) کیلومترو مربعیدر .

(صره طاغلری)

اوروپا قطعه‌سنك شمالنده (الپ اسقاندیناو) دنیلان سلسله یعنی صره طاغلر (اسقاندیناو) شبه جزیره‌سنی ایکی‌یه آیررجه‌سنه بویدنبویه و (اورال) طاغلری اوروپا ایله آسیا بیننده یوقاریدن اشاغی‌یه واقع اولمشدر . ووسطنده دخی (قارپات) و (آلپ) و (ژورا) و (ووژ) و (سه‌ون) صره طاغلری واردر. بونلردن (الپ) سلسله‌سی اوروپا طاغلرینك اك بیوكی وبوطاغك (اق طاغ) دنیلان نقطه‌سی ایسه اوروپانك اك‌یوکسك یریدر . وجنوبنده اسپانیا ایله فرانسه اراسنده (پیره‌نه) واسپا نیانك جنوبنده (سیررانوادا) طاغلری وبحر حزز ایله قره‌دکز بیننده (قوقاس) سلسله‌سی وایتالیا شبه جزیره‌سنده دخی (آپنن) سلسله‌سی وروم ایلنده (بالقان) طاغلری واقع اولمقده‌در .

﴿ينار طاغلری﴾

اوروپا قطعه‌سنك شمالنده ایزلاندا اطه‌سنده (هقلا) اسمنده برینار طاغ ایله جنوبنده ایتالیا شبه جزیره‌سی اوزرنده (وه‌زوو) وسیچیلیا آطه‌سنده (اتنا) ولیپاری آطه‌سنده (استرومبولی) اسملرنده ینار طاغلر اولوب تپه‌لرندن آتشلر صاچلمقده‌در .

﴿سطح مائللری﴾

اوروپا قطعه‌سی ایکی (سطح مائلدن) عبارتدر. بری میلی شمال وشمال غربی‌یه طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی بحر منجمد شمالی وبحر محیط غربی‌یه آقیدر . دیکر میلی جنوب وجنوب شرقی‌یه طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی بحر سفید وبحر حزره آقتمقده‌در .

﴿نهرلری﴾

اوروپا قطعه‌سنك شمال وشمال غربی سطح مائلنده (تورنه‌آ) (*) و (پچورا) و (دوینای شمالی) و (نوا) و (دوینای جنوبی) و (نیه‌من) و (ویستول) و (اودر) و (الپ) و (وزر) و (رن) و (موز) و (اسقو) و (سن) و (لووار) و (غارون) و (منهو) و (دورو)

(*) تورینا کبی اوقنور .

و (تاژ) (*) و (كوادديانه) (**) و (كواد الكوير) (***) اسملرنده بيوك نهرلر اولوب بحر منجمد شمالى وبحر محيط غربى ايله بالطق وشمال ومانش دكزلرينه اقمقدهدرلر .

جنوب وجنوب شرقى سطح مائلنده دخى (ابر) و (رون) و (تبر) و (پو) و (آديژ) و (طونه = دانوب) و (دنيستر ـ اورله) و (دنيپر) و (دون) و (وولغا = اتل) و (اورال) اسملرنده بيوك نهرلر اولوب بحر سفيد ايله (تيرهنين) و (ونديك) دكزلرينه و (بحرسياه) و (بحر ازاق = آزوف) و (بحرحزره) آقمقدهدرلر وبو نهرلرك اك بيوكى بحر حزره آقان و (٣٥٠٠) كيلومترو طولنده بولنان و (ولغا) ايكنجى درجهده بيوكى (٢٧٠٠) كيلو مترو طولنده اولان (طونه) نهرلريدر .

﴿ كوللرى ﴾

اوروپا قطعهسنده بولنان بيوك كوللردن شمال طرفنده (سايما) و (لادوغا) و (اونهغا) (وپيپوس) كوللريله (ونر) و (وتر) و (مولار)ناملرنده كوللر اولوب هپسيده

عربجه (*) تاج (**) وادى العنه (***) وادى الكبير ديمكدن غلطدر .

بزر آیاق ایله بحر بالطغـه آقمقده‌در وسـطده دخی ینه بزر آیاق ایله (رن) نهرینه آقان (قونسطانس) و(زوریخ) و (لوسرن) و (نوشـاتل) کوللریله (رون) نهرینه آقان (جنوه) کولی و (پو) نهرینـه آقان (ماژور) و (قوم) و (غارت) کوللری وطونه نهرینه آقان (بالاطون) کولی بولنمقده‌در .

جنوب شرقیده ایسه (اشقودره) کولی اولوب وندیك دکزینـه آقمقده‌در وبو کوللرکده اك بیـوکی (لادوغا) کولی اولوب پك چوق وقت بوز طوتوب قالمقده‌در .

﴿ اوروپا قطعه‌سنك مملکتلره تقسیمی ﴾

اوروپا قطعه‌سی باشلوجه اون سکز بیوك مملکته تقسیم اولنمشدر. بونلردن سکز مملکت وسطده اون مملکت دخی جزیره وشبه جزیره‌لر اوزرنده‌در. وسطده یعنی داخلده اولان مملـکتلر غربدن شـرقه طوغری واقع اولوب (فرانسه) و (اسویچره) و (بلچیقا) و (فلمنك) و (آلمانیا) و(آوستریا) و(روسیه) و(رومانیه) مملکتلری اسملریله یاد اولنمقده‌درلر .

﴿ فرانسه ﴾

فرانسه مملكتی وسطده صاییلان مملكتلرك الك غرب جهتنده واقع اولوب حدودی (بحر محیط غربی) و(بحر سفید) نام دكزلر و (ووژ) و (آلپ) و (پیره‌نه) نام طاغلرله تحدید اولنمش وجمهوریتله یعنی اهالی طرفندن نصب اولنمش بر رئیسك حكمی آلتنده اوله‌رق اداره اولنمقده بولنمشدر وجمهوریتك مقری یعنی رأس اداره‌سی اوروپا شهرلرینك شهرت ومعموریتجه برنجیسی وبیوكلك واهالیسنك چوقلغنجه ایكنجیسی اولان (پارس) شهریدر. سائر مشهور بلده‌لری دخی (هاور) و (لیون) و (قان) و (آمین) و (ورسایل) و (طولوز) و (بوردو) و (مارسلیا) شهرلریدر (قورسیقا) آطه‌سی دخی فرانسه‌یه عائددر .

﴿ اسویچره ﴾

اسویچره مملكتی اوروپانك الك وسطنده اولان مملكتلردن بری اولوب حدودی (قونسطانس) و(جنوه) كوللری و (آلپ) طاغلری و (رن) و (رون) نهرلریله تحدید اولنمش وبوده فرانسه كبی جمهوریتله اداره اولنمقده بولنمشدر . جمهوریت مقری (برن) شهری

ومعروف بلدەلری دخی (زوریخ) و (بال) و (جنوه) شهرلریدر .

(بلچیقا)

بلچیقا مملکتی اوروپانك وسطنده وساحل اوزرنده بولنان مملکتلردن بری اولوب حدودی (شمال) دکزی و (اسقو) و (موز) نهرلری ساحللری ایله تحدید اولنمش وبوده قرال نامیله برحکمدار طرفندن اداره اولنمقده بولنمشدر. (پای تختی) یعنی قرال مقری (بروکسل) شهریدر و مشهور بلدەلری ایسه (آنورس) و (غان) و (لیژ) شهرلریدر .

(فلمنك)

فلمنك مملکتی دخی اوروپانك وسطنده و ساحل اوزرنده بولنان مملکتلردن بری اولوب حدودی(شمال) دکزی و (اسقو) و (موز) نهرلری آغزلریله تحدید اولنمش وبوده برقرالیت اولەرق اداره اولنمقده بولنمشدر. پایتختی (لاهی) شهری و سائر مشهور بلدەلری دخی (آمستردام) و (روتتردام) شهرلریدر ومملکت جوارنده اولان ولوکسان بورغ (*) دوقەلغی دنیلان برامتیازلو

(*) (بورغ) ضمهٔ ثقیلهٔ مقبوضه ایله شهر معناسنەدر .

ولايت دخی اداره‌سی آیری اولدیغی حالده فلمنك قرالنه تابعدر .

﴿ آلمانیا ﴾

آلمانیا مملکتی برچوق کوچك دولتلرك وبکلکلرك مملکتلرندن حاصل اولمه برایمپراطورلقدر . دائرهٔ حدودی بالطق وشمال دکزی و (رین) نهری و (آلپ) طاغلریله چورلمشدر .

﴿ پروسیا ﴾

آلمانیا هیئتندن (پروسیا) مملکتی بحر بالطق شمال دکزلری ساحلنده‌در . (پروسیا) قرالی عموم آلمانیانك (ایمپراطوری) وپایتختی (برلین) (*) شهر مشهوریدر سائر مشهور بلده‌لری ایسه (کنغسبرغ) و (دانجیق) و (شتائن) و (برازلو) و (ماغده بورغ) و (هانور) و (قوبلنج) و (آکسلا شاپل ٦) و (فرانقفورت) و (استرازبورغ ٧) و (مج ٨) شهرلریدر .

(*) (برلن) کبی اوقنور (٦) فرانسز قراللری تاجی بوراده کیرلر (٧و٨) بوایکی مملکتی محاربهٔ اخیره‌ده فرانسزلردن آلمشلردر .

﴾ باويرا ﴿

آلمانيا هيئتندن (باويرا) مملكتى پروسيانك جنوب طرفنده واقع اولوب آيروجه اداره اولنمقده‌در .

پايتختى (مونيخ) شهرى ومشهور بلده‌لرى ايسه (نورانبرغ) و (اوغسبورغ) شهرلريدر .

﴾ ساقسونيا ﴿ (*)

آلمانيا هيئتندن (ساقسونيا) مملكتى پروسيانك جنوب طرفنده اولوب اداره‌سى باشلو باشنه‌در . پايتختى (درسد) شهريدر ومشهو بلده‌سى دخى (لايپزيق) شهريدر .

﴾ وورتمبرغ ﴿

آلمانيا هيئتندن (وورتمبرغ) مملكتى دخى آيروجه اداره اولنمقده‌در . پايتختى (استودغار) شهريدر .

آلمانيا هيئتندن بورايه قدر احواللرى بيان اولنان (پروسيا) و (باويرا) و (ساقسونيا) و (وورتمبرغ) مملكتلرينك حكمدارلرينه (قرال) دينلور وبيوكلكلرى ايسه اسملرى يازلديغى صره اوزره‌در .

(*) سينلر صاد كبى قالين اوقنور .

﴿ باد بیوك دوقه‌لغی ﴾

المانیا هیئتندن (باد بیوك دوقه) لغنك مقری یعنی دوقه دینلان حکمدارك قرار کاهی (قارلسروهه) شهریدر.

﴿ هس بیوك دوقه‌لغی ﴾

آلمانیا هیئتندن (هس بیوك دوقه) لغنك مقرری (دارمستاد) شهریدر . و (مایانس) شهری ایسه مشهور بلده‌سیدر اشبو بیوك دوقه‌لقلر دخی بیوکلکلرینه کوره یازلمشدر بوندن بشقه(ساقس)و(مکلمبورغ)و (اولدانبورغ) و (برونسویق) دوقه‌لقلری وهامبورغ و (برم) و (لوبك) سربست شهرلری کبی . دها بعض مملکتلر آلمانیا هیئتنه داخلدرلر .

﴿ آوستریا ﴾
﴿ ومجارستان ﴾

آوستریا مملکتی اوروپانك وسطنده بولنان مملکتلردن بری اولوب اورته‌سندن (طونه) نهری آقدیغی کبی حدودی دخی (وندیك) دکزی و (آلپ) و (قارپاط) طاغلریله کسلمشدر. (مجارستان) ایله (بوهمیا) و(موراویا) و (سیلزیا) دوقه‌لقلری امتیازلو و (اسلاوونیا) و (غالیچیا)

و (قرواتيـا) و (دالماچيه) ايالتلرى اهميتلو قسـملريدر حكمدارينه (آوستريا ايمپراطورى) و (مجارستان قرالى) دينور . ايمپراطوراق پايتختى آوستريا (آرشيدوقه) لغنك مقرى اولان (ويانه) وقراللق پايتختى دخى (پشته) شهريدر ومشهور بلده‌لرى ايسه (پراغ) و (قراقوى) و (ولمبرغ) و (غراچ) و (لايباخ) و (تريسته) شهرلريله و (طمشوار) و (آغرام) و (زارا) شهرلريدر .

(روسيه)

روسـيه مملكتى اوروپا قطعه‌سـنك وسطنده بولنان مملكتـلردن برى واك شرقه دوشـنيدر حدودى (بحر منجمد) شمالى و (بحر بالطيق) (وبحر سياه) دينلان دكزلر و (اورال) نهر وطاغلريله چورلمشدر ايمپراطورلق پايتختى شمالده (پترسبورغ) شهريدر وايكنجى درجه‌ده وسطده (موسقوا) شهريدر اوروپا قطعه‌سنده موجود الكالرك الك بيوكى اولنديغى كبى شمالنده (فنلانديا) دوقه‌لغيله غربنده (لهسـتان) اراضيسى مهم قسملريدر مشهور بلده‌لرى (آرقانجل) و (هلسنكفور) و (ريغا) و (قزان) و(نوغرود) و (اژدرهان) و (وارسووى) و (خرقوو) و (كيو)

و (هوجه بك) نام آخرله (اودەسا) و (سواستپول) شهرلریدر (زانبل جدید) آطەسی دخی روسیه مملکتنه مضافدر .

﴿ رومانیا ﴾

رومانیا مملکتی روسیه ممالکنك غرب جنوبی وآوستریا ممالکنك شرق جنوبیسنده واقع وافلاق وبغدان اراضیلرینی حاوی برقرالیت اولوب مرکز ادارەسی (بکرش) شهری وسائر مشهور بلدەلری ایسه (یاش) و (قلاص) شهرلریدر .

اوروپا قطعەسنده جزیره وشبه جزیرەلر اوزرنده بولنان اون مملکتدن اوچی شمالده (انکلتره) و (دانیمارقه) و (اسوچ)ناملریله یاد اولنمقدەدر .

﴿ انکلتره ﴾

(انکلتره) مملکتی خزیره اوزرنده واقع اولمشدر مملکتی وجوده کتورن آطەلر (بیوك بریتانیا) و(ایرلاندا) ناملرنده اولان بیوك آطەلرله سائر کوچك آطەلردن عبارتدر حدودی بسبتون دکزله چورلمشدر .

بریتانیا آطەسی (اصل انکلتره) و (اسقوچیا)

و (غال) مملكتلری اسملریله اهمیتلو اوچ مملکته آیرلمشدر. عموم انکلتره‌نك پایتختی اصل انکلتره قسمی اوزرنده واقع ودنیاده موجود شهرلرك الك جسیمی اولان (لوندره) شهریدر سائر مشهور شهرلری (مانشستر) و (لیورپول) و (برمنغام) و (نیوقاستل) و (بریستول) و (پورتسموت) و (پلیموت) شهریله (ادمبورغ) و (غلاسقوو) و (دوبلن) و (بلفاست) و (لمریك) شهرلریدر فرانسه ساحل شمالیسنه یقین اولان (ژرسی) آطه‌سی دخی بریتانیایه منسوبدر.

﴿ دانیمارقه ﴾

دانیمارقه مملکتی (سئلاند) و (فیونی) آطه‌لریله (ژوتلاند) دخی دنیلان (سمبریك) یاریم آطه‌سی اوزرنده واقع اولوب بونکده حدودی همان بسبتون دینه‌جك وجهله دکزله چورلمشدر.

پایتختی (سئلاند) آطه‌سی اوزرنده کائن (قوپنهاغ) شهریدر. (اودانسه) و (آرروس) شهرلری ایسه بلاد مشهوره‌سندندر و (ایرلانده) آطه‌سی دخی ینار طاغلریله مشهور بر قسم ارضیسیدر و (فرونه) آطه‌لری دخی دانیمارقه‌یه منسوبدرلر.

﴿ اسوچ ﴾

اسوچ مملکتی (اسقاندیناو) دنیلان شبه جزیره اوزرنده و (نوروچ) دنیلان پاپاس مملکتیله برلکده واقع اولوب ایکیسنه بردن (اسقاندیناو) دینلمکده‌در . اشبو ایکی قسم مملکتی (اسقاندیناو) طاغلری آیرمش وحدودی کاملاً دنیله‌جك قدر دکزله چورلمشدر بحر بالطق ساحلنده اولان اسوچ قسمنك وعموم (اسقاندیناو) شبه جزیره‌سنك پایتختی (استقولم) شهری ونوروچ دنیلان قسمنك پایتختی دخی (خرستیانیا) شهریدر . واوروپاده اك شمالده واقع اولان مملکت اشبو نوروچك منتهای شمالنده (هامرفسب) قصبه‌سیدر (اسپیچبرغ) و (غوتلاند) آطه‌لریله (لوفودان) مجموع آطه‌لری دخی اسوچ اراضیسنده‌ندرلر .

جزیره وشبه جزیره‌لر اوزرنده بولنان مملکتلردن یدیسی دخی جنوبده اولمغله آنلرده (اسپانیا) و (پورتکیز = پورتوغال) و (ایتالیا) و (عثمانلو) و (صرب) و (قره‌طاغ) و (یونان) اسملریله سویلنمکده‌درلر .

﴿ اسپانیا ﴾

(اسپانیا مملکتی) اسپانیا شبه جزیره‌سی اوزرنده

واقع اولوب حدودی (بحر محیط) غربی و(بحر سفید)
ویالکز شمال طرفنده (پیره‌نه) طاغلریله چورلمشدر پایتختی
جزیره‌نك اورته‌سنده (مادرید) (*) نام شهردر سائر
مشهور بلده‌لری ایسه (بارسلون) و (ساراغوس)
و (والانس) و (غرناد) و (سویل) و (مالاغا)
و (سالامانق) و (سانتیاغو) شهرلریدر (باله آر) آطه‌لری
دخی اسپانیا مملکتی منسوباتندندر اسپانیا شبه جزیره‌
سنك جنوب نهایتنده بر کوچك شبه جزیره اوزرنده
انکلتره مملکتلرندن معدود (وجبل الطارق) دن مأخوذ
(ژبر التار) نام مستحکم شهر وشمال شرقی حدودی
اوزرنده دخی (آندور) نام کوچك جمهوریت واقعدر .

﴿ پورتکیز پورتوغال ﴾

(پورتکیز مملکتی) دخی اسپانیا شبه جزیره‌سنك
غرب جنوبی طرفنده واقع اولوب حدودی بحر محیط
غربی ایله چورلمش . پایتختی ساحلده (لیزبون) شهریدر .
(اوپورتو) نام دیکر (پورتوغال) شهری دخی مشهور
بلده‌سیدر .

(*) عربجه مجریددن محرفدر اوروپاده سطح بحردن الڭ یوکسك
اولان پایتخت بودر .

﴿ ایتالیا ﴾

(ایتالیا مملکتی) ایتالیا شبه جزیره‌سیله (ساردنیا) و(سیچیلیا) آطه‌لرندن عبارت اولوب حدودی بحر سفیددن (وندیك) و(یونان) و(تیره‌نین) دکزلری وشمال طرفندن (آلپ) طاغلریله چورلمشدر. پایتختی پاپالق مقری اولان (روما) نام مشهور شهردر. سائر بلاد معروفه‌سی ایسه شبه جزیره اوزرنده (وندیك) و(تورن) و(میلان) و(جنوه) و (فلورانس) شهرلریله (آنقونا) و(لیوورنا) و (برندیری) و (ناپوی) شهرلری وسیچیلیا آطه‌سی اوزرنده دخی (پالرم) (*) شهریله (مسینا) و (قاتان) شهرلری و (ساردنیا) آطه‌سی اوزرنده ایسه (قاغلییاری) شهریدر. (آلب) نام جزیره دخی ایتالیا مملکتنه مضافدر ایتالیا شبه‌جزیره‌سنك شمال‌شرقی‌طرفنده (سن‌مارین) (**) اسمنده بر کوچك جمهوریت اولدیغی کبی سیچیلیا آطه‌سنك جنوب طرفنده یقین انکلتره‌نك مشهور (مالطا) آطه‌لری اوزرنده (لاوالت) شهر مستحکمی موجوددر.

(*) ایتالیانلر پالرمو تلفظ ایدرلر.

(**) ایتالیانلر مارینو دیه سویلرلر.

﴿ عثمانلو يعنى دولت عليه ﴾

(عثمانلو) يعنى دولت عليه‌نك اوروپاده اولان مملكتى روم ايلى شبه جزيره‌سى اوزرنده واقع اولوب حدودى (ونديك) و (يونان) و (آطه‌لر) و (مرمره) دكزلرى و (قره دكز) و (طونه) نهرلريله تحديد اولنمشدر .

بر قسمى طوغريدن طوغرى يه و بر قسمى دخى امتيازلو يعنى مختاريت وامارت صورتيله اداره اولنقده‌در.

پايتختى (دار الخلافه) صاييلان (استانبول) شهر مشهور ومعموريدر سائر بلاد مشهوره‌سى ايسه (ادرنه) (كليبولى) و (سلانيك) و(سيروز) شهرلريله ارناوودلقده (پرشتنه) و(اشقودره) و (مناستر) و(يانيه) شهرلريدر . آوستريا اشغال عسكريسى آلتنده بولنان (بوسنه) و(هرسك) قطعه‌سنك معروف بلده‌لرى دخى (سرى) و (موستار) شهرلريدر .

امتيازلو اوله‌رق اداره اولنان قسملرندن برى مختاريتى حائز اولان (روم ايلئ شرقى) ولايتى اولوب مركز اداره‌سى (فلبه) شهرى ومعروف بلده‌سى (اسلميه) قصبه‌سيدر. ديكرى (بلغارستان) امارتى اولوب مركز اداره‌سى

(صوفيه) شهرى ومعروف بلده‌لرى ايسه و (دين) و(طرنوى) و(روسجق) و(وارنه) شهرلريدر .

كريد آطه‌سى دخى روم ايلى ملحقاتندن معدود ونيم ممتاز اولوب آنكده والى مقرى (حانيه) شهرى ومشهور بلدلرى (قنديه) و(رسمو = تمو) قصبالريدر .

﴿ صرب ﴾

صرب مملكتى روم ايلى شبه جزيره‌سنك منتهاى شمال وسطيسنده واقع برقراليت اولوب مركز اداره‌سى (بلغراد) شهرى ومعروف بلده‌سى ايسه قره (غوواج) قصبه‌سيدر .

﴿ قره طاغ ﴾

قره طاغ مملكتى روم ايلينك منتهاى غرب وسطيسنده بر كوچك قراليت اولوب مركز اداره‌سى (چتينه) قصبه‌سيدر .

﴿ يونان ﴾

يونان مملكتى موره كچوك شبه جزيره‌سى ايله سائر برچوق آطه‌لردن عبارت اولوب حدودى همان كاملا دكز ايله كسلمش كبيدر پايتختى (آتنه) شهريدر يونان

دکزنده (قورفو) و آطه‌لر دکزنده (اغریبوز) و (شیره آطه‌لری یونان آطه‌لرینك اك مشهور واهمیتلولریدر .

(اوروپا قطعه‌سنك حاوی اولدیغی)
(مملکتلرك نفوسی)

اوروپا قطعه‌سی برچوق ملتلردن عبارت اوله‌رق اوچیوز ملیون نفوسی حاویدر وبومقدار نفوسدن (۸۲) ملیون روسیه‌ده و (٤١) ملیون آلمانیاده و (٣٦) ملیون فرانسه‌ده و (٣٦) ملیون آوستریا ومجارستانده (٣٣) ملیون انکلتره‌نك بریتانیا آطه‌لرنده و (٢٧) ملیون ایتالیاده‌در اوروپا دولتلرندن اك زیاده تبعه یعنی اهالیسی چوق اولان انکلتره دولتیدر چونکه سائر قطعه‌لرده اولان تبعه‌سی دخی بوحسابه قاتلدیغی حالده مقدار نفوسی (٢٠٠) ملیون حساب اولنمقده‌در وینه اوروپاده اك غلبه‌لك یعنی اهالیسی چوق اولان شهردخی (لوندره) شهری اولوب درت ملیون قدر نفوسی حاوی اولمقده‌در وسائر بیوك وغلبه‌لك اولان شهرلر ایسه غلبه‌لكلرینه کوره اسملری صره ایله یازیلان (پارس) و (استانبول) و (برلین) و (ویانه) و (پترسبو شهرلریدر .

﴿ اوروپا قطعه‌سی اهالیسنك جنسلری ایله دینلری ﴾

اوروپا اهالیسی کاملا (قوقاس) یعنی بیاض نسلندن اولوب (قتولیك) و(پروتستان) و(اورتودوقس) دنیلان مذهبلره تابع اولمق اوزره همان جمله‌سی خرستیاندر فقط جنوب شرقی اهالیسنك برقسمی اهل ایماندر .

﴿ آسیا قطعه‌سی ﴾

(آسیا قطعه‌سنك موقعی وحدودی)

آسیاقطعه‌سی کرهٔ ارض اوزرنده موجود قطعه‌لرك بیوك‌لکجه ایکنجیسی فقط معمورلکجه الك اسکیسیدر برقسمی (خط استوا) آلتنده وبر قسمی دخی (قطب شمالی) یه یقین اولدیغی جهتله شمال قسمی صغوق وجنوب قسمی صیجاقدر غربده اوروپا قطعه‌سندن (اورال) طاغی ونهری و (بحر خزر) دنیلان دکز و (قوقاس) دیلیله وآفریقا قطعه‌سندن دخی (سویش) قنالیله آیرلمشدر سائر جهتلردن ایسه دکزلرله چورلمشدر .

﴿ آسیا قطعه‌سنك ساحللریله دکز وکورفزلری ﴾

آسیا قطعه‌سنك ساحللری دخی بر چوق درین کورفزلر وشبه جزیره‌لردن تشکل ایتمشدر شمالده (بحر

منجمد شمالی) نام بیوك دكز اولوب (قاره) دكزیله اوبی كورفزینی وشرقده دخی (بحر محیط كبیر) و(اوقیانوس) دنیالن بیوك دكز واقع اولوب (بهرنك) و (اوقوچق) و (ژاپون = چاپونیا) و (قوره) و (چین) دكزلریله (انادیر) و (قامچاتقا) وپچیلی و (تونكین) و (سیام) كورفزلرینی حاصل ایلمشلردر .

جنوبده (بحر محیط هندی) دنیالن بیوك دكز واقع اولوب (عمان) و (شاب = بحر احمر) دكزلریله (بنغاله) و (بصره) كورفزلرینی وغربده (بحر سفید) دكزی دخی (اسكندرون) كورفزینی وجوده كتورمشدر.

(بحر خزر) (*) دنیالن دكز ایسه غرب شمالیده بربیوك كول هیئتنده بولنمقده‌در .

(بوغازلری)

(بهرنك) دكزیله (منجمد شمالی) بیننده (بهرنك) بوغازی و (ژاپون) دكزلریله (قوره) دكزی بیننده (قوره) بوغازی اولدیغی كبی (چین) دكزیله (بنغاله)

(*) صیغلغندن وفرتنه‌سنك شدتندن كنایه اوله‌رق (بحر حزر) دینیشیكن صكره‌لری بحر حزز دینمكه باشلانمشدر اطراف اهالیسی (قوزغون دكزی) دیرلر .

کورفزی بیننده (بالاقه) و (عمان) دکزیله (بصره) کورفزی بیننده (هرمز) و (بحر محیط هندی ایله) (شاب) دکزی بیننده (باب المندب) (*) بوغازلری بولنمقده و (شاب) دکزیله (بحر سفید) بیننه آچیلان (سویش قنالی) دخی بوغازدن صایلمقددر .

(شبه جزیره‌لری)

شرق جهتنده (قامچاقه) و (قوره) اسملرنده ایکی کچوك شبه جزیره اولدیغی کبی جنوبده (هند چینی) شبه جزیره‌سنه ملاصق (مالاقه) نامنده طولانی بر و (هندستان) شبه جزیره‌سنه متصل (کجرات) نامنده‌دخی دیکر برکه جمعاً ایکی‌ده کوچك شبه جزیره موجوددر . غرب جهتند ایسه (کچوك آسیا) دنیلان (اناطولی) نام بیوك شبه جزیره وغرب جنوبیده دخی (جزیرة العرب) دنیلان (عربستان) بیوك شبه جزیره‌سی بولنمقده‌دو .

(برونلری)

بحر منجمد شمالی‌یه طوغری ایلرولمش اولان

(*) عربجه اولوم دکز دیمکدر اورادن سفائنك مروری مخاطره‌لی اولدیغندن بو اسم ویرلمشدر .

(شمال برونی) ایله بهرنك بوغازینك بری یقاسنی حصوله کتورمش اولان (شرق برونی) جنوبده واقع (قومرین) نام برون هندوستان شبه جزیره‌سنك و (رومانیا) برونی دخی مالاقه شبه جزیره‌سنك نهایتلرنده اولدقلری کبی (رأس الحد) برونی عربستان شبه جزیره‌سنك جنوب شرقیسنده و (بابا) برونی ایسه اناطولی شبه جزیره‌سنك غرب نهایتنده کائندرلر .

(جسامتی)

آسیا قطعه‌سنك شمال شرقیده واقع (شرق) برونندن جنوب غربیده (باب المندب) بوغازی ساحلنه قدر اولان طولی ۱۰،۲۰۰ کیلومترو و (شمال) برونندن (رومانیا) برونه قدر اولان عرض دخی (۸،۰۰۰) کیلومترودر . مساحهٔ سطحیه‌سی دخی (۴۲،۱۶۰،۰۰۰) کیلومترو مربعیدر .

(آطه‌لری)

بحر منجمد شمالیده یکی سبریا آطه‌سی وبحر محیط کبیرده (قوریل) و (سقالین) و (ژاپونیا) مجتمع آطه‌لریله (فورموز) و (خاینان) آطه‌لری واقعدر بحر محیط هندیده دخی (اندمان) و (نیقوبار) و (لقدیو)

و (مالديو) مجتمع آطه‌لريله (سيلان) نام ديكر (سرنديب) (*) آطه‌سی وبحر سفيدده ايســه (رادوس) و (قبريس) آطه‌لری موجوددر.

﴿ صره طاغلری ﴾

آسيا قطعه‌سنك جنوباً وسطنه يقين وهندوستان شبه جزيره‌سنك شمال طرفنده (همالايا) صره طاغلری واقع اولوب (چامولاری) و (دوالاژيری) دنيلان تپــه‌لری بتون كرهٔ ارضك اك يوكسك نقطه‌لريدر وشمالاً وسطنه يقين اوله‌رق (آلتــایٔ) و (تيان شــان) و (بللور) و (هندكوه) طاغلری وســطده اوله‌رق دخی (قوانغ لونغ) طاغلری كائندر . بونلردن بشــقه انا طولی شــبه جزيره‌سی اوزرنده (طــوروس) وجزيره‌نك شرق جهتندن باشــليه‌رق (بحر حزر) ســاحل جنوبيسندن شرقه كيدن (البرز = البروج) و بصره كورفزی شرق شمالی ساحلنه طوغری جنوبه كــيدن (الوند) طاغلريله عربستان شبه جزيره‌سنك بحر سفيد ســاحلی اوزرنده

(*) سرنديبده (آدم‌تپه‌سی) نامنده برتپه اولوب آدم عليه السلامك مهبطی اولديغی ونقش قدملری بولنــديغی مفصل جغرافيــا كتابلرنده محرردر .

(لبنان) (*) وداخلنده (الارض) طاغلری وهندوستان شبه جزیره‌سی اوزرنده شرقی وغربی (غاتس) وبحرحزز ایله بحر سیاه بیننده (کوه‌قاف) دنیلان (قوقاس) طاغلری بولنمقده‌در .

《 ینار طاغلری 》

آسیا قطعه‌سنده بولنان مشهور ینار طاغلردن بری (البرز) سلسله‌سی اوزرنده (دماوند) طاغیدر وبری (تیان شان) سلسله‌سی اوزرنده (پشان) طاغیدر بونلردن بشقه سبریانك شرق جهتنده واقع (قامچاتقه) شبه جزیره‌سیله (قوریل) مجموع جزیره‌لری اوزرلرنده بر چوق ینار طاغلر اولدیغی کبی (طوروس) سلسله‌سی اوزرنده واقع (آرارات) ونام دیکرله (آغری طاغ = جودی) دنیلان طاغده واناطولیده (ارجکز) طاغنده دخی ینار طاغ علامتی کورلمکده‌در ژاپونیا آطه‌لرنده ایسه (فوزی یاما) و (آساماياما) اسملرنده ایکی ینار طاغ موجوددر .

《 آسیانك سطح مائللری 》

آسیا قطعه‌سی درت سطح مائلدن عبارت اولوب بری

(*) (لبنان) لامك ضمیله‌در صعب یرلری درزی ومارونیلره مأوادر.

میلی شماله طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی (بحر منجمد شمالی) یه آقیدر وبری شرقه طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی (بحر محیط کبیره) آقیدر وبری دخی میلی جنوبه طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی (بحر محیط هندی) یه آقیدر وبر دیکری ایسه میلی غربه طوغری اولان سطح مائل اولوب صولرینی کوچك دکزلره آقتمقده‌در .

《 نهرلری 》

شمال سطح مائلنده (اوبی) و (ینیزه‌یی) و (لنا) اسملرنده بیوك نهرلر اولوب بحر منجمد شمالی یه اقمده‌درلر وشرق سطح مائلنده (آمور) و (هوانکهو) و(کیانغ) و (مه‌قونغ) و (مه‌نام) اسملرنده بیوك نهرلر اولوب بونلردن (کیانغ) نهری آسیا نهرلرینك هپسنك بیوکی اولدیغی حالده بحر محیط کبیردن حصوله کلان دکزلره آقمقده‌درلر وجنوب سطح مائلنده دخی (ایراوادی) و (براهماپوتر) و (غانج) و (سند) (*)

(*) (سند) هند وزننده‌در (سندیه) ایالتی الان انکلیزلرك تصرفلرنده اولان هند ولایتلرندن برواسی‌در . سنده نهری بوایالتدن آقدیغیچون ایالتك اسمیله توسیم قلنمشدر .

نام دیکرله (اندوس) و(شط العرب) اسملرنده بیوك نهرلر اولوب اولکی دردی بحر محیط هندی‌یه و (فرات) ایله (دجله) نهرلرینك اجتماعندن حاصل اولان (شط العرب) نهری بصره کورفزینه آقمقده درلر .

وغرب سطح مائلنده ایسه (اورال) و (سیحون = سیردریا) و (جیحون = امدریا = اوقسوس) نام نهرلر اولوب (اورال) نهری بحرحزره ودیکر ایکیسی (آرال) اسمنده بربیوك کوله آقمقده درلر .

(کوللری)

آسیا قطعه‌سنك شمال سطح مائلنده بیوکلکندن اوتوری بعضاً دکز دخی دینلمکده اولان (آرال کولی ایله بالقاش) و (بایقال) کوللری واقع اولوب یالکز (بایقال) کولی (ینیزه‌یی) نهرینه آقمقده‌در ووسطده (تکری نور) و (حوخونور) کوللری وشرق سطح مائلنده دخی بردایاق ایله (کیانغ) نهرینه آقمقده اولان (تونغ تینغ) (کویانغ) کوللری بولنمقده‌در . غرب سطح مائلنده ایسه (بحر میت) دینلان (لوط) کولیله (وان) و (رومیه) و (هامون) اسملرنده کوللر واقع اولوب هیچ بر یره آقامقده‌درلر .

﴿ آسیا قطعه‌سنك مملکتلره تقسیمی ﴾

آسیا قطعه‌سی باشلوجه اون اوچ بیوك مملکته تقسیم اولنمشدر بونلردن ایکیسی روسـیه دولتنك شمالده واقع (سبریا) اراضیسیله غربده‌کائن (قوقاس) اراضیء مشهوره. سیدر (سبریا) اورال طاغلری وحزز دکزندن باشلیه‌رق بهرنك بوغازی وژاپونیا دکزینه قدر اوزونلامسنه واقع اولمشـدر و (قوقاس) اراضیسی ایسـه (بحر حزز) و (بحر سیاه) ایله (قوقاس) طاغلری آره‌سنده بولنمقده‌در سبریانك برقسمی توران زمیندن روسیه ترکستانی دینلان محل اولدیغی حالده مشهور شهرلری (طوبولسـق) و (ایر قوتسچق) شهرلریله (طاشـکند) و (سـمرقند) و (حوقند) شهرلریدر (سبریا) همان اوروپا قطعه‌سی قدر کنکیش ایسـه‌ده هواسی صغوق واهالیسی آزدر . (یکی سبریا) و (قوریل) مجموع آطه‌لریله (سـقالین) آطه‌سی سبریا اراضیسی منسوباتندندرلر .

(قوقاس) اراضیسی ایسـه (کـورجسـتان) و (چرکزسـتان) و (طاغستان) و (ارمنستان) دینلان مملکتلرك برر قسمندن عبارت اوله‌رق مشهور شهرلری (کوتایس) و (تفلیس) و (روان) و (شماخی) شهرلریدر.

وبری غربده دولت علیه‌نك (اناطولی) شبه‌جزیره‌سی اوزرنده (عراق) ایله (کردستان) و (ارمنستان) ك برر قسملرندن وسوریه اراضیسندن عبارت اولان مملکتی اولوب مشهور شهرلری (ازمیر) و(بروسه) و(قسطمونی) و (انقره) و (قونیه) و(آطنه) و (سیواس) و (طربزون) و (ارضروم) و (دیار بکر) و (وان) و (موصل) و (حلب) و (شام) و (قدس) و (بغداد) و (بصره) شهرلریدر .

وامتیازی اولان (سیسام) آطه‌سیله (مدللو) و(ساقز) و (رادوس) آطه‌لری وانکلیز اشغال عسکریسی آلتنده بولنان (قبریس) آطه‌سی دخی اناطولی‌یه مربوط اراضیدن معدوددرلر .

وبری غرب جنوبیده ینه دولت علیه‌نك (جزیرة العرب) شبه جزیره‌سی اوزرنده (حجاز) و (یمن) و(نجد) اراضیسندن عبارت اولان مملکتی اولوب مشهور شهرلری (مکهٔ مکرمه = ام القری) و (مدینهٔ منوره = یثرب) و (جده) و(ینبوع) (*) شهرلریله (حدیده)

(*) مشهور اولان بویله سویلنمکده ایسه‌ده فصیحی ینصر وزننده (ینبع) اولوب مدینهٔ منوره اسکله‌سیدر .

و (صنعا) شهرلری ونجدك (احسا) قسمنده (هقوف) قصبه‌سیدر .

جزیرة العربك جنوب غربی نهایتنده بولنان (عدن) شهریله (باب المندب) بوغازینه حکم ایدن (پریم) اطه‌سی وشاب دکزنده (قمران) مجموع اطه‌لری‌ایسه (مسکت) حکومتی و بعض شیخلرك اداره‌لری آلتنده بولنان مملکتلر واقعدر .

آسیانك وسطنده (افغانستان) و (بخارا) و (خیوه)ناملرنده مملکتلر واقع اولوب بونلردن افغانستانك (هرات) قسمی ممتاز اولدیغی حالده امیرلك مقری (کابل) شهری ومشهور بلده‌لری ایسه (هرات) شهریله (جلال آباد) و (قندهار) و (بلخ) شهرلریدر و (کاشغر) یعنی چین تاتارستانك امارت مقری (کاشغر) شهری ومشهور بلده‌لری ایسه (یارقند) و (ختن) (*) و (آقصو) شهرلریدر شمدیکی حالده امارت مزبوره‌یی چینلولر استیلا ایتمشلردر .

(بخارا) یعنی اصل ترکستان مملکتنك امارت مقری

(*) (ختن) خاء معجمه‌نك ضمیله زفر وزننده‌در

(بخارا) شهری ومشهور بلده‌لری (سبز) و(حصـار) شهرلریدر .

ترکستان ایله مناسبتی اولان (خیوه) امارتنك مشهور شـهرلری (خیوه) و (هزاراسب) شهرلریدر (مرو) امارتی ایسه ترکستانك جنوب شرقیسنده‌بر کوچك امارت اولوب مشهور شهری ینه (مرو) شهریدر .

جنوب غربیده (عجمستان) و(بلوجستان) دنیلان مملکتلر واقع اولوب بونلردن دخی عجمستـان یعنی ایرانك شـاهلق مقری (طهران) شهری ومشـهور بلده‌لری ایسه (تبریز) و (رشت) و (اصفهان) و (مشهد) و (همدان) و (شیراز) و (کرمان) شهرلریدر .

(هرمز) بوغازی اوزرنده بولنان برطارجه یر ایله (کیشم) آطه‌سی مسکت امام‌لغی مستملکاتندندر .

بلوجستانك امارت مقری (کلات) شهری ومشهور بلده‌لری ایسه (بلا) و (قونداوا) شهرلریدر .

آسیانك شرق طرفنده (چین) و(ژاپون) مملکتلری واقع اولوب بونلردن چینك درتیوز ملیوندن زیاده‌نفوسی تخمین‌اولنمقده‌در . ایمپراطورلق مقری آسیاقطعه‌سنده بولنان شهرلرك‌الك بیوك‌وغلبه‌لقلیسی‌اولان(پکین)شهریدر و(نانکین)

و(شانغايى) و(قانطون) شهرلرى اصل چين شهرلرينك الك مشهورلرندندر .

(مانچورى) و (قوره) و (موغولستان) و(تبت) (*) ولايتلرى ايسه چينك اهميتلو موقعلريدر وموغولستان ايله اصل چين بيننده (سد اسكندر) دنيلان مشهور سد واقعدر . (فورموز) ايله (حاينان) آطه‌سى (چين) حكومتنه منسوبدر .

و (قانطون) پيشكاهنده بولنان (هونغ قونغ) نام كوچك آطه ايسه انكلتره مستعمراتندن معدوددر .

(ژاپونيا)

ژاپونيا مملكتى بيوك وكوچك بر چوق آطه‌لردن عبارت اولوب مشهورلرى (نيپون) و(كيوزيو) و(سيقوق) و(يزو) آطه‌لريدر اصل ايمپراطورلق مقرى يعنى پايتخت (نيپون) آطه‌سنك جنوب ساحلى اوزرنده (مياقو) شهريدر ايمپراطور وكيلنك مقرى ايسه ينه (نيپون) آطه‌سنك شرق ساحلى اوزرنده (يدو) شهر مشهوريدر سائر مشهور بلده‌سى دخى ليمانى اجنبيلره آچيق اولان (نان غازاكى) نام شهردر . آسيا قطعه‌سنك جنوبنده

(*) (تبت) تانك ضمى وبانك تشديديله (سكر) وزننده‌در .

(هنـد چینی) و(هندوستـان) اراضیلری واقع اولوب بونلردن (هند چینی) و(هندوستان) باشلوجه (برمان) و(سیام) و(عنام) و(قامبوچ) نام مملکتلری حاویدر.

(برمان) مملکتنـك ایمپراطورلق مقری (ماندااله) شهریدر و(آوا) و (اومراپورا) شهرلری ایسه معروف بلده‌لریدر (سیام) مملکتنك حکمدارلق مقری (بانقوق) شهریدر و (آوژودیا) مشهور بلده‌سیدر.

(عنـام) مملکتنـك ایمـپراطورلق مقری یوقاری (قورنشین) دنیـلان شرق سـاحلی اوزرنده (هوئه) شهریدر.

فرانسزلرك حمایه‌لرنده اولان (قامبوچ) نام مملکتك مرکز اداره‌سی (پنوم پینع) شهریدر.

بونلردن بشقه فرانسزلرك تصرفلرنده اولان اشاغی (قوشنشین) نام مملکت ایله (مالاقه) شـبه جزیره‌سی اوزرنده انکلیزلره ویرلولره متعـلق مملکتلر موجوددر اشاغی (قوشنشینك) کرسیسی (سایغون) شهری اولدیغی کبی انکلـیزلره متعلق مملکتلرك مشـهور شهرلری دخی (مالاقه) شـبه جزیره‌سی اوزرنده واقـع (مالاقـه) و(پینانع) و (سنغاپور) آطـه‌لری اوزرنده ینه بوناملرله

معروف شهرلردر يرلولره متعلق اولان مملكتلرك بلده‌لرى ايسه مشهور دكللردر .

((هندوستان))

هندستان اراضيسى شمالاً (همالايا) طاغلرى وجنوبا (عمان) و (بحر محيط هندى) نام دكزلرله تحديد اولنديغى حالده بر بيوك قسمى طوغريدن طوغرى‌يه انكلزلرك تصرفلرنده بولنان مملكتلرله انكلزلره تابع وياخود حمايه‌لرينه داخل اولان بكلكلردر برقسمى دخى فرانسزلرله پورتكيزلرك تصرفلرنده بولنان مملكتلردن عبارتدر انكلزلره متعلق مملكتلرله تابع بكلكلرك مشهور بلده‌لرى (قالكوتا) و (مرشد آباد) و (بنارس) و (الله آباد) و (دهلى) و (مادراس) وبركوچك آطه اوزرنده بولنان (بومباى) و (سيلان) نام بيوك آطه اوزرنده بولنان (قولومبو) نام بلده‌لرله (لاهور) و (سورات) و(حيدرآباد)ناملرنده اولان شهرلردر .

شمالده واقع (كشمير) و (نيپال) و (بوتان) نام بكلكلرله (مالديو) آطه‌لرى مستقلا اداره‌اولنمقده‌درلر . فرانسزلر هندوستانك (قروماندل) دنيلان شرق ساحلى اوزرنده واقع (پونديشرى) و (قاريقال) شهرلريله

(غانج) نهری اوزرنده (شاندر ناغور) شهرینی و (مالابار) دنیلان غرب ساحلنده (ماهه) شهرینی تصرف ایتمکده. درلر . پورتکیزلر دخی (ملابار) ساحلی اوزرنده (غوآ) و (دامان) شــهرلریله (جزیرة الله) دینلان برکوچك آطه‌یی ضبط ایلمکده‌درلر .

(آسیا قطعه‌سنك مقدار نفوسی)

آســیا قطعه‌سنك نفوسی (۷۰۰) ملیون قــدر تخمین اولنمقــده اولوب نصفندن زیاده‌سی چین ایمپراطــورلغنه وبر چوغی دخی هندوســتانه متعلقدر ژاپونیــا دولتنك نفوسی ایسه اوتوز ملیوندن زیاده‌در .

(آسیا قطعه‌سی اهالیسنك جنسلریله دینلری)

آسیــا قطعه‌ســنك شرق طرفی اهالیسی (موغول) یعــنی (اصفر) جنسی اولدیغی کبی غرب طرفی اهالیسی دخی (قوقاس) یعنی (بیــاض) جنسندندرلر هندلیلرك رنكلری هرنقدر اسمر وبعضیلریده سیاه ایسه‌ده تناسبلرینه باقیلنجه بیاض جنســنه منسوب اولدقلری تسلیم اولنور (مالاقه) شبه جزیره‌سی اهالیسی ایسه (مالز) جنسنه منسوبدرلر آسیا قطعه‌سنك غرب طرفی اهالیسنك اکثری

(مسلمان) واقلی خرستیان اولدقلری کبی شرق طرفی اهالیسی دخی (بودا) و (براهما) دینلان مشرکلك ومجوسیلك آیینلرندهدرلر .

﴿آفریقا قطعه‌سی﴾

﴿آفریقا قطعه‌سنك موقع وحدودی﴾

آفریقا قطعه‌سی کرهٔ ارض اوزرنده بولنان قطعه‌لرك بیوکلکجه اوچنجی درجه‌ده اولانیدر . (خط استوا) تختنده بولنمغله هواسی غایت سیجاقدر . ذاتاً سویش دیلیله آسیایه اتصال پیدا ایتمشیکن یعنی بر بیوك شبه جزیره هیئتنده بولنیورکن قنالك آچیلمسیله آسیادن آیرلمشدر اوروپا قطعه‌سندن دخی بحرسفید و(سبته) (*) بوغازی آیرمشدر .

﴿آفریقا قطعه‌سنك ساحللریله دکز وکورفزلری﴾

آفریقا قطعه‌سنك ساحللری سائر قطعه‌لرقدر کیرینتیلی وچیقندیلی دکلدر . اویله بللی باشلو شبه جزیره‌لری یوقسه‌ده درین کورفزلری حاوی اولمقده‌در . شمال طرفندن (سدره) و (قابس) کورفزلرینی حصوله کتورن

(*) اوروپالیلر (سوته) دیمکده‌درلر .

(بحر سفيد) وشرق طرفندن دخی (شاب دکزی) دینلان (بحر قلزم) (**) و (عدن) کورفزینی احداث ایدن (بحر محیط هندی) نام دکزلرله وغرب طرفندن ایسه (بهنن) و (ویلیامس) نام کوچك کورفزلری حاوی اولان (کینه) کورفزینی وجوده کتورن (بحر محیط آطلاسی) ایله احاطه اولنمشدر .

《 بوغازلری 》

آفریقا قطعه‌سنك شمال غربی طرفنده (زبر التار) ونام دیکرله (سبته) بوغازی وشمال شرقی سمتنده دخی سویش قنالی دینلان (اسماعیلیه) بوغازی واقعدر . وشرق طرفنده ایسه (باب المندب) بوغازی و(ماداغسقار) دینلان بربیوك آطه‌نك حصوله کتوردیکی (موزامبیق) بوغازی کائندرلر .

《 برونلری 》

آفریقا قطعه‌سنك شمال طرفنده (بیاض برون) ویقیننده برکوچك شبه جزیره تشکیل ایدن (کوزل برون) واقعدر . غرب جهتنده دخی (یشیل برون) واقعدر

(**) قافك وزانك ضمی ولامك سکونیله‌در

جنوب جهتنده ایسه (امید) و (ایکنه) برونلری واقع اولدقلری کبی شرق جهتندهده (رأس عسیر) دینلان (غاردفویی) برونی واقع اولمقدهدر .

(جسامتی)

آفریقا قطعه‌سنك شمالده واقع (بیاض) بروندن جنوبده کائن (امید) برونه قدر اولان طولی (٨٠٠٠) کیلو مترو وشرقده واقع (غار دافویی) بروندن غربده کائن (یشیل) برونه قدر اولان عرضی دخی (٧٥٠٠) کیلو متر ودر مساحهٔ سطحیه‌سی ایسه (٢٩،٧٠٠،٠٠٠) کیلومترو مربعی اولمغله اوروپا قطعه‌سنك اوچ مثلی قدر جسیم دیمك اولور .

(آطه‌لری)

بحر محیط اطلاسیده پورتکیزلرك تصرفلرنده اولان (آصور) و (مادر) و (قاپ ور) دینلان (یشیل برون) مجموع آطه‌لریله اسپانیوللرك تصرفنده بولنان (قناریه) مجموع آطه‌سی وانکلیزلره متعلق اولان (اسانسیون) (*) و (سنت هلن) آطه‌لری بولنمقده‌در . و (کینه)

(*) عروج آطه‌سی دیمك‌درکه عیسی علیه السلامك عروجنه نسبت ایدلمشدر

کورفزنده پورتکیزلرك (فرناتدوپو) واسپانیوللرك (سن طومه) آطه‌لری واقعدر . بحر محیط هندیده ایسه (ماداغسقار) نام بیوك آطه ایله فرانسزلرك (بوربون) وانکلیزلرك (موریس) و (رودریغ) آطه‌لرندن عبارت اولان ماسقارین آطه‌لری وینه فرانسزلرك (مایوت) آطه‌سیله انکلیزلرك (سیشل) و (آلمیراند) آطه‌لری ویرلولره منسوب اولان (قومور) و(مونفیا) و (زنکبار) و (سقوطرا) نام آطه‌لر موجوددرلر .

(طاغلری)

آفریقا قطعه‌سی دنیانك اك واسع چوللرینی حاوی اولمغله سائر قطعه‌لره نظراً طاغلق محللری آز کیبدر بونکله برابر مشهور طاغلرندن شمال غربیده (درن) دخی دینلان (اطلس) طاغلری وشرقده (نیل) صولرینی حاصل ایتدیکی کبی خط استوا تحتنه دخی تصادف ایلیان (قمر) طاغلری وشرق جنوبده (لوپاتا) وغربده آفریقا طاغلرینك اك جسیمی اولان (قونغ) طاغلری واقع اولوب هپسیده ساحللره یقین اوله‌رق بویدنبویه سلسله‌لنمشلردر .

﴿ ینار طاغلری ﴾

آفریقا قطعه‌سنده بولنان ینار طاغلردن بری (قناریه) اطه‌لرنده واقع (تنریف) نام یانار طاغدر وبری دخی (یشیل برون) آطه‌لرنده کائن (تونفو) ینار طاغدر ودیکریده (فرناندوپو) آطه‌لرنده (قلارانس) دنیلان طاغدر بریسی ایسه (بوربون) آطه‌سی اوزرنده (غرامون) ینار طاغیدر .

﴿ افریقا قطعه‌سنك سطح مائللری ﴾

آفریقا قطعه‌سی اوچ سطح مائلی حاوی اولوب، بری میلی شماله طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی (بحر سفیده) آقیدر . وبری دخی میلی غربه طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی (بحر محیط غربی‌یه) ودیکری ایسه میلی شرقه طوغری اولان سطح مائلدرکه صولرینی (بحر محیط هندی) یه آقتمقده‌در .

﴿ افریقا قطعه‌سنك نهرلری ﴾

افریقا قطعه‌سنده بولنان نهرلرك الڭ بیوك ومشهوری (نیل مبارك) دنیلان نهر اولوب افریقانك وسط شرقیسندن بدأ ایله شماله طوغری آقوب کله‌رك بحر سفیده دوکیلور و(سنه غال) و (غامبی)ناملرنده اولان ایکی

متوسط نهرلر دخی غربده واقع یشیل برون آطه‌سنك بری یوقاریسندن ودیکری آشاغیسندن بحرمحیط آطلاسی‌یه قاریشــور . و (قوارا) نام دیکرله (نیرژ) دنیلان بر بیوك نهر ایســه (کینه) کورفزینه آقمقده‌در و (زایر) نام دیکرله (قونغو) دنیلان نهرله (قو آنزا) و (اورانژ) نامارندن اولان نهرلر آفریقانك جنوب غربیسندن بحر محیط غربی‌یه دوکلمکده‌درلر .

(زامبز) اسمنده مشهور برنهرده (موزامبیق) قنالی ساحلندن بحر محیط هندی‌یه دوکلمکده‌در.

﴿ کوللری ﴾

افریقا قطعه‌سی اوزرنده بولنـان مشهور کوللردن بری وســطنه یقین واقع اولان (چاد) (*) نام کولدرکه کندوسنــه برقاچ نهر آقمقده‌در . دیکرلری ایســه شرق جنوبیــدن وســطه یقین اولان (ویقتــوریا نیــانزا) و(البرنیانزا) و(تانقانیقا) نام کوللرله بونلرك آشاغیسنده ساحله یقین اولان (نیاسسا) نام کول اولوب اولکیسی (نیل مبارك) نهرینی حصوله کتورر وایکنجیسی ایسه

(*) آفریقا قطعه‌سنده‌کی کوللرك اڭ بیوکی اولوب دکز ایله اتصالی یوقدر .

نیل مجراسی اوزرنده‌در فقط (نیاسسا) کولی (زامبز) نهرینه جریان ایدر و (دمبعا) دینلان حبش کولی دخی (نیلك) برقولنی وجوده کتورر .

﴿آفریقا قطعه‌سنك مملکتلره تقسیمی﴾

آفریقاقطعه‌سی اون سکز مملکتی حاوی اولوب بونلردن (مصر = ام دنیا) (ونوبه) و (حبش) مملکتلری (بحر احمر) دنیلان (شاب دکزی) ساحلنده نیل نهرینك کچدیکی یرلردر (مصر) ایله (نوبه) برلکده اوله‌رق دولت علیه‌نك (مصر خدیویتی) نامیله ممتاز بر ولایتی تشکیل ایدرلر مصرك مشهور شهرلری مقری خدویت اولان (قاهره) شهریله (اسکندریه) شهریدر . سائر اهمیتلو بلده‌لری ایسه (رشید) و (دمیاط) و (سویش) و (باب السعید) نام شهرلردر . (نوبه) نك (*) و (نوبه) یه ملحق (کوردفان) نام مملکتك مشهور شهرلری دخی (خرطوم) و (سنار) بلده‌لریدر .

(حبش) مملکتی افریقانك شرق ساحلنده (باب المندب) بوغازینه قدر واقع اولان طاغلق اراضی اولوب مقر قرالیتی (غوندار) نام شهردر .

(*) نونك ضمیله مصرك جنوب طرفنده کائندر .

(بربریه) دنیلان (طرابلس غرب) و(تونس) و(جزایر) و(فاس) نام مملکتلر شمالده بحرسفید ساحلنده واقع درلر . بونلردن (طرابلس غرب) دولت علیه‌نك بر ولایتی اولوب کرسیٔ اداره‌سی (طرابلس) شهری ومعروف بلده‌لری (بنغازی) و(مرزوق) شهرلریدر. (تونس) دخی دولت علیه‌نك امتیازلو بر ولایتی اولوب امارت مقری (تونس) شهری و مشهور بلده‌لری دخی (مهدیه) و(قیروان) نام بلده‌لردر .

فرانسزلره متعلق اولان جزایر مملکتنك کرسیٔ اداره‌سی (جزایر) شهری اولدیغی کبی سائر معروف بلده‌لری دخی (قسطنطین) و(هران) شهرلریدر .

مغربدن غلط اوله‌رق (ماروق) دنیلان فاس مملکتنك دارالسلطنه‌سی فاس نام شهر اولوب دیکرمشهور شهرلری ایسه (مکناسه) و(طانجه) و(موغادور) نام شهرلردر .

فقط (سبته) شهرینی اسپانیالولر ضبط ایتمشلردر .

آفریقا قطعه‌سنك قسم شمالیسنده شرقدن غربه طوغری (صحرای کبیر) دنیلان بیوك چول واقع اولوب اوزرنده بر چوق قبیله‌لر ساکن اولمقده وبدویلکله عمر

كچورمكده‌درلر قبيله‌لرك اك مشهور ونفوسليسى (توارك) دنيلان قبيله اولوب (واح) تسميه اولنان اغاجلق وصو. لاق يرلرده مسكن طوتمقده‌درلر . باشلوجه بر بلده‌سى (آغابلى) نام شهردر .

و(سنه غال)نهريله (قو آرا) نهرى آراسنده (سنه. غامبيا)و(شمالى كينه) نام مملكتلر واقع اولوب ساحللرينه (فيل‌ديشى ساحلى) و(آلتون ساحلى) و(اسيرلر ساحلى) دينلمكده‌در .

(سنه غامبيا) نك ساحللرى انكليز وفرانسزلرله پورتكيزلرك ضبطلرنده وداخلى‌ايسه(ماندانغو)و(فولاح) اسملرنده ايكى كچوك حكومتك اداره‌لرنده‌در .

انكليزلرك ساحل اراضيسنك كرسىٔ اداره‌سى (باتورس) و فرانسزلرك (سن لوى) و پورتكيزلرك (قامئو) شهرلريدر . وكچوك حكومتلردن (ماندنغو)نك مقر حكومتى (بانبوق) و(فولاح)ك مقر حكومتى دخى (تيمبو) شهرلريدر (كينهٔ شمالى) ساحللرى دخى انكليز وفرانسز وفلمنكلولرله (ليبريا) دنيلان و آمريقالولرك آزادلولرى طرفندن تشكيل ايديلان بركچوك جمهوريتك ضبطلرنده وداخلى ايسه (آشانتى) و(داهومه) نام

حكومتلرك تصرفلرنده‌در مشهور بلده‌لری (لبریا)
جمهوریتنك مقری اولان (مونروویا) شهری ایله (آشانتی)
و (داهومه) حكومتلرینك (قرالیت) مقرلری اولان
(قوماسی) و (ابومی) شهرلریدر .

آفریقانك قسم جنوبی غرب ساحلنده و (كینهٔ جنوبی)
دنیلان اراضیسنده دخی (قونغو) مملكتیله (آنغولا)
و (بنغولا) ودها آشاغیده (اووامپو) و (حوتانطو)
ناملرنده مملكتلر واقعدرلر .

(قونغو) مملكتنك مقر حكومتی (سن سالوادور)
شهری اولوب آیروجه اداره اولنمقده و (آنغولا)
و (بنغولا) نام مملكتلر دخی پورتكیزلرك تحت تصرفلرنده
بولنمقده‌در (اووامپو) و (حوتانطو) نام مملكتلر ایسه
برطاقم وحشی قبیله‌لرك مسكنیدر .

آفریقانك جنوب نهایتنده انكلیزلرك (قاپ) نام
مملكتی واقع اولوب كرسیٔ اداره‌سی ینه (قاپ تاون) (*)
شهریدر آفریقانك قسم جنوبیسنك شرق ساحلنده
دخی (قافرری) و (موزامبیق) و (زنكبار) و (سومال)

(*) قاپ (برون) و (تاون) برسیاح اسمی اولوب تركیب ایله
(تاوان برونی) دیمك اولور .

اسـملرنده مملكتلر واقعـدر قافرری (كافريه) ديكدن غلطدر سـاحلی قسمندن بری انكليزلر طرفندن تأسيس اولنمش اولان (ناتال) حكـومتی اولوب مشهور بلده‌سی (پیرماری تروبورغ) شهريدر . ديكری ايسـه انكليز مهاجرلرينك اعمار ايتمكده اولدقلری اراضيدر .

(موزامبيق) مملكتی پورتكيز دولتنك زير اداره‌سنده اولوب مشهور شهرلری ساحلده (موزامبيق) و (سوفلا) شهرلريدر .

(زنكبار) مملكتی عرب وزنجيلره متعلق برچوق كچوك حكومت وقبيله‌لری حاوی اولوب اكثريسی بر سـلطانك اداره‌سنده و بعضيلری پورتكيزلرك حمايه‌لرنده بولنمقده‌در (دارالسـلطنه) سی بر كوچك آطه اوزرنده واقع (زنكبار) شهريدر (كيلوما) شهری ايسـه مشهور بلده‌سيدر.

(سومال) مملكتی قوم عربه منسوب برچوق قبيله‌لرك مسكنيدر انجق شمال سمتنده و (باب المندب) كورفزی اوزرنده بولنان (زيلع) و (بربره) شهرلری‌ايله (حرار) حكومتی (خديويت مصريه) اداره‌سنده و (عبوق) نام قصبه‌دخی فرانسزلرك تصرفنده بولنمقده‌در . (ماداغسقار)

نام جزیره دخی برچوق کوچك حکومتلری حاوی اولمغله مشهوری وسطنده کائن (هووا) حکومتی ومقری (تاناناریوو) شهریدر .

بونکله برابر شمال طرفنده ساحلی بعض یرلرینی فرانسزلر تصرف ایتمکده درلر و (قومور) آطه لری دخی عرب بکلری طرفندن مستقلا اداره اولنمقده درلر .

﴿ آفریقانك وسطنده بولنان مملکتلر ﴾

آفریقا قطعه سنك وسطنده (قره لر ایچی) دینلان اراضی واقع اولوب (سودان شمالی) و (سودان جنوبی) اسملریله ایکی قسمه آیرلمشدر .

(سودان شمالی) نام آخرله (تکروریه) دینلان قسم صحرای کبیرك جنوب طرفنده و شرقدن غربه طوغری بویدنبویه واقع وبرچوق مملکتلری حاوی اولمشدر .

وباشلوجه لری (دارفور) و (ودای) و (باغیرمی) و (بورنو) و(فللاطه) نام مملکتلر اولوب (دارفور) خدیویت مصریه اداره سنده و سائرلری ایسه مستقل حکومتلر اداره لرنده در . و مشهور شهرلری (بورنو) مملکتنده واقع (کوعا) و (فللاطه) مملکتنده کائن (سقوطو) شهریله (تومبوقطو) شهریدر

نیل نهرینك منبعلری اولان مشهور کوللرك حوالیء شمالیه سنده دخی بر چوق بیوجك قبیله‌لرك و خصوصاً انسان ییجیلکله شهرت بولان (نیام نیام) قبیله سنك مملکتلری اولوب وحشیلکلری حسبیله مشهور شهر وقصبه وسائره تأسیس ایتمامشلردر .

(سودان جنوبی) دینلان قسم تماماً خط استوا آلتنده بولندیغندن احوالی لایقیله اوکرنیله‌مامشدر بونکله برابر کوللره یقین حوالیده ودها آشاغیده بر چوق بیوك و وحشی قبیله‌لرك و خصوصیله (مولووا) و داخلی (قافرری) حکومتلرینك مملکتلری اولوب قبیله‌لرك مشهوری (تا نقا نیقا) کولنك شرق طرفنده واقع (اونیاموئز) قبیله‌سی و حکومتلرك مشهوری دخی اسکی (مونوموتاپا) ایمپراطورلغیدر .

(آفریقا قطعه‌سنك مقداری نفوسی)

آفریقا قطعه سنك مقدار نفوسی (١٠٠) ملیوندن زیاده تخمین اولنور ایسه‌ده منتظم دولتلر واداره‌لر اولمدیغندن هر مملکتده نقدر نفوس اولدیغی بیلنه مامکده در . ومقدار نفوسی اك زیاده اولان مملکت (مصر) خدیویتی و آندنصکره (فاس) حکومتیدر .

﴿ آفريقا قطعه‌سی اهالیسنك جنسلريله دينلری ﴾

آفريقا قطعه‌سنك شمال وشمال شرقیسنده ساحللر اوزرنده بولنان مملكتلر اهالیسی آزجه و بعض يرلرده زياده‌جه اسمر اولديغی حالده (قوقاس) جنسنه و(سودان شمالی وجنوبی) اهالیسی (زنجی) جنسنه منسوب اولوب وفقط (فلّلاطه) اهالیسی بوايكی جنس بيننده‌در اوروپا دولتلرينك تصرفلرينه كچن مملكتلرده مهاجر اوله‌رق (قوقاس) جنسی بولنمقده‌در .

شمال وشمال شرقیده بولنان مملكتلرله (صحرای كبير) و (سودان شمالی) و (سنه‌غامبی) و (قاپ) و (زنكبار) و (سومال) اهالیسی (اسلام) انجق (حبش) اهالیسی اكثريت اوزره (خرستيان) در . بونكله برابر اهالیسی اسلام اولان ساحلی مملكتلرده اوروپالی اوله‌رق (خرستيان) بولنمقده‌در (سودان جنوبی) اهالیسی ايسه (بت پرست ومشرك) درلر .

﴿ آمريقا قطعه‌سی ﴾

(آمريقا قطعه‌سنك موقع وحدودی)

آمريقا قطعه‌سی صكره‌دن يعنی (*) (خرستوف

(*) بواسم خاء معجمه ايله يازيلوب قاف كبی اوقونمقده‌در

قولومب) نام سـياح طرفندن كشف اولنمغله (يكى دنيا)
دخى دينلمكده بولنمشدر كرهٔ ارض اوزرنده بولنان
قطعه‌لرك اك بيوكى اولوب از وقتده پك چوق معموريت
كسب ايتمشـدر . (بحر محيط غربى) و(بحر محيط كبير)
دينلان ايكى بيوك دكز بيننده وشمالدن جنوبه طوغرى
اوزونلامسنه واقع اولمشدر . و (پاناما) دينلان برديل
ايله (آمريقاى شمالى) و (آمريقـاى جنوبى)ناملريله
ايكى قسمه آيرلمشــدر . آمريقاى شمالينك قطب شمالى‌يه
يقين اولان قسمى بوزلرله مستور اولمغله هواسى صغوق
فقط آشاغى‌يه طوغرى معتدل وصيجاقدر .

آمريقاى جنوبى‌ايسه (خطاستوا) التنده بولنديغندن
هواسى صيجـاق فقط جنوبه يقين معتدل و صغوجقدر
وهيچ برقطعه ايله اتصالى اولمديغى كبى قربيتى دخى
يوقدر .

﴿ آمريقا قطعه‌سنك ساحلريله دكزلرى وكورفزلرى ﴾

آمريقاى شمالينك سـواحلى پك كيرنتيلى و چيقنتيلى
ايسه‌ده امريقاى جنوبينك سواحلى بر دوزى‌يه كيدر .
شمال طرفندن (بحر منجمد شمالى) احاطه ايتمكله (بافن)
و (هوتسـون) دكزلرى حصوله كلمشلردر . شرق

شرقندن دخی (بحر محیط غربی) احاطه ایتمش اولمغله (سن لوران) و (مکسیقا) کورفزلریله (آنتیل) دکزی حاصل اولمشلردر . وغرب طرفندن ایسه (بحر محیط کبیر) احاطه ایلمش اولمغین (قالیفورنیا) کورفزی و (بهرنك) دکزی وجوده کتورلمشلردر .

《 بوغازلری 》

آمریقا قطعه‌سنده بولنان مشهور بوغازلردن شمالده (بافن) دکزیله (بحر منجمد شمالی) بیننده (لانقاستر) وینه (بافن) دکزیله (بحر محیط غربی) بیننده (داوی) بوغازلری (وهوتسون) دکزیله (بحر محیط غربی) بیننده دخی (کومبرلاند) بوغازی واقع اولمقده د ومنتهای جنوبیده ایسه (ماژللان) نام بوغاز واقعدر

《 شبه جزیره‌لری 》

آمریقا قطعه‌سنك قسم شمالیسنده (لابرادور) نام بیوك شبه جزیره ایله (نوول اقوس) یعنی (یکی‌اسقوچیا) و (فلورید) و (یوقاتان)ناملرنده کوچرك شبه جزیره‌لر و (قالیفورنیا) و (آلاسقا) شبه جزیره‌لری واقع اولمشلردر .

﴿ آطه‌لری ﴾

آمریقا قطعه‌سنك قسم شمالیسنده واقع آطه‌لردن بری واك جسیمی (غروانلاند) آطه‌سی ودیکرلری (بافن) مجموع آطـه‌لری اولوب (بحر منجمد شمالی) ایله (بحر محیط غربی) بیننده واقع اولمشلردر . (برموط) کوچك آطه‌لری ایسه بحر محیط غربیده امریقای شمالی ساحل شرقیسی یقیننـده درلر . (لوقای) نام دیکرله (باهاما) وبیوك (آنتیل) وکوچك (آنتیل) آطـه‌لری سلسله تشـکیل ایتمش اولدقلری حالده آنتیل دکزی و مکسـیقا کورفزیله بحر محیط غربی بیننده بولنمقده‌درلر . (مالوین) نام دیکر (فالقلاند) آطه‌لری و (ارض النار) معناسـنه اولان (تردوفو) اطـه‌لری امریقای جنوبیسـنك منتهای جنوبیسنده کائندرلر . (غلاپاغو) اطه‌لری ایسه امریقای جنوبی سـاحلنه یقین اوله‌رق بحر محیط کبیرده و (خط استوا) التنده بولنمقده درلر و (آلوسین) اطه‌لری دخی (آلاسقا) شـبه جزیره‌سـنك جنوب طرفندن تسلسـل ایده‌رك (بهرنك) دکزیله بحر محیط کبیر بینـنده واقع اولمشلردر

﴿ برونلری ﴾

آمریقا قطعه سنده بولنان مشهور برونلردن بری (غروانلاند) اطه‌سنك جنوب طرفنده كائن (فاروال)(*) نام برونډر وبری دخی (لابرادور) شبه جزیره‌سی اوزرنده واقع (شارل) برونیدر و (فلوريد) شبه جزیره‌سی اوزرنده (سابل)(**) و (يوقاتان) شبه جزیره‌سی اوزرنده دخی (قاتوش) برونلری اولدیغی كبی آمریقای جنوبينك منتهای جنوبیسنده (حورن) برونی واقعدر .

و (آلاسقا) شبه جزیره‌سنده ایسه بهرنك بوغازينك شرق ساحلنی حصوله كتورن غرب برونی بولنمقده‌در .

﴿ آمریقا قطعه‌سنك جسامتی ﴾

آمریقا قطعه‌سی شمالدن جنوبه قدر (١٥,٥٠٠) كيلومترو طولنده‌در .

فقط عرضی هربر محلنده مختلف اوله‌رق اك طار يرنده مثلا (پاناما) ديلنده (٤٥) كيلومترودر وكرك (شمال) وكرك (جنوبی) قسملرنده اك ككيش يرنده‌ایسه

(*) واوی مفتوح وقالين اوقنور. (**) قوم برونی دیمكدر .

(٥,٣٠٠) کیلومترودر. مساحهٔ سطحیه‌سی (٤٢,٥٠٠,٠٠٠) کیلومترو مربعی اولمغله قطعات خمسه‌نك اڭ بیوکی اولدیغی اکلاشیلور .

﴿ طاغلری ﴾

آمریقای شمالینك (شرق) ساحلی اوزرنده (آله غانی = آپالش) طاغلری وغرب ساحلی بوینجه دخی (روش) طاغلریله آلتون معدنی اوجاقلرینی حاوی (سیرانوادا) طاغلری تسلسل ایتمشلردر و(آمریقای وسطی) دنیلان طار قسمی اوزرنده دخی (آمریقای وسطی سلسله‌سی) طاغلری وآمریقای جنوبینك غرب ساحلی بوینجه ایسه ینه (قوردیللردهزاند) طاغلری متسلسلاً واقع اولمشلردر.

﴿ ینار طاغلری ﴾

آمریقای شمالیده بولنان ینار طاغلردن (ورانکل) و(سن الیاس) و(تمبو) نام‌اوچ عدد ینار طاغ (آلاسقا) دنیلان قطعهٔ اراضیده واقع اولوب بربرندن پك اوزاق اولمیه‌رق برصره‌ده کبی بولنمقده‌درلر و(ویرژینی) (پوپو قاتو پتل) نام ایکی عدد ینار طاغ دخی (مکسیقاده) واقع‌اولوب اولکیسی (قالیفورنیا) دنیلان برشبه جزیره‌نك

اوزرنده وایکنجیسی ایسه نفس مکسیقانك وسطنه یقین برمحلده بولنمقده‌در .

آمریقای جنوبیده اولان ینار طاغلرك عددی کثیر اولوب جمله‌سی (قوردیللر ده‌زاند) اوزرنده ومشهورلرندن (پیشانشا) و(قوتوپاکس) نام ینـار طاغلر اشبو سلسله‌نك (اکواتور) یعنی (خط استوا) جمهوریتی ممالکنه اصابت ایدن قسمنده و (اراکیپا) ینارطاغی ایسه (پرو) جمهوریتی ممالکنه اصـابت ایدن دیکر قسمنده بولنه‌رق زروه‌لرندن آتش صاچمقده‌درلر .

《 سطح مائللری 》

آمریقا قطعه‌سی باشـلوجه ایکی سطح مائلی حاوی اولوب بری شرق سطح مائلیدرکه صولرینی (بحر منجمد شمالی) و (بحر محیط اطلاسی) یه سوق ایدر وبری دخی غرب سـطح مائلیدرکه صولرینی بحر محیط کبیره ایصال ایدر .

《 نهرلری 》

آمریقای شمالیده شرق سطح مائلی اوزرنده بولنان نهرلردن (ماکنزیه) نهری بحر منجمد شمالی‌یه و (شورشیل) نهری (هوتسون) دکزینه و(سن لوران) نهری ینه (سن لوران) کورفزینه آقمقده‌درلر .

و (میسوری) و (اوحیو) و (آرقانســاز)ناملرنده بولنــان نهرلرك اجتماعندن حاصل اولان (میس سیس سی پی) نام بیــوك نهر ایله (ریوغران دلنورت) نهری (مکسیقا) کورفزینه آقمقده‌درلر .

وغرب ســطح مائلی اوزرنده دخی (قولومبیــا) و(قولورادو) نهرلری بحر محیط کبیره و (یوقون) نام‌نهر (بهرنك) دکزینه آقمقده‌درلر .

آمریقای جنوبیده شرق سطح مائلی اوزرنده ایسه (اورانوق) و (آمازون) و (ریودولاپلاتا) نام نهرلر (بحرمحیط غربی) یه آقمقده‌درلر .

(آمازون) نهری دنیاده‌موجود نهرلرك الك بیوکیدر.

(کوللری)

آمریقای شمالیده بولنان مشهور کوللردن (دب اکبر) کولی معناسنه اولان (غران‌اورس) کولیله (اسیر کولی) معناسنه اولان (اسقلاو) و (طاغلر کولی) معناسنه اولان (مونتــانی) کوللری برر آیاق ایله (ماکنزیه) نهرینــه آقمقده‌درلر .

و(اونییك) نام كول دخی (هوتسون) دكزینه آقمقده‌در.
وآمریقا كوللرینك الـ بیوكی اولان (سوپرییور) كولیله (اورون) و (میشیغان) و(اریه) كوللری (سن لوران) نهرینه جریان ایتمكده‌درلر .
و (آمریقای وسطی) دنیلان طارقسم اوزرنده‌دخی (نیقاراغا) اسمنده بر كول اولوب انتیل دكزینه آقمقده‌در .
وآمریقای جنوبیده دخی منتهای شمالیسنده (مارا قایبو) نامنده بر كول اولوب آنتیل دكزینه وجنوب شرقیسنده ساحل اوزرنده (دوس پاتوس) یعنی قازلر اوواسی كولی اولوب بحر محیط غربی‌یه آقمقده‌درلر .
وغرب طرفنده ایسه (تی‌تی قاقا) نام كول واقع اولوب هیچ برطرفه آقمامقده‌در .

《آمریقا قطعه‌سنده بولنان مملكتلر》

آمریقای شمالی (غروانلاند) آطه‌سی و(انكلیز امریقاسی) و(جماهیر متفقهٔ آمریقا) و(مكسیقا) و(آمریقای وسطی) نام مملكتلری حاویدر .
(غروانلاند) آطه‌سی دانیمارقه‌دولتنك ید اداره‌سنده بربیوك جزیره اولوب هواسنك آشوری درجه صغوقلغی

حسبیله نفوسی آزدر آنلرده دائمیارقه‌لو مهاجرلردن و (اسکیمو) دنیلان جوجه قبیله‌لردن عبارت اوله‌رق بالقجیلقله کچنمکده‌درلر .

باشلوجه بلده‌لری (فردریقسهاب) و (ژولیانسهاب) نام قصبه‌لردر .

انکلیز امریقاسی (یکی بریتانیا) دنیلان غایت ککیش بر اراضیدن عبارت اولوب شرقاً (برانزیویق جدید) و (اسقوچیای جدید) قسملریله (ارض جدید) آطه‌سنی حاوی اولمقده‌در . و قسم شمالیسی عادتا بوزلرله مستور اولدیغندن نفوسی آزدر .

اونلرده اوروپالو مهاجرلرله (اسکیمو) لردر .

نفوسی چوقجه ومعمور اولان یری (قنادا) ایالتیدر . مشهور شهرلرندن بری (قنادین هیئت متفقه‌سنی) تشکیل ایدن ایالاتك مرکز اداره‌سی اولان (اوت تاوا) شهریدر .

دیکرلری ایسه (سن لوران) نهری اوزرنده واقع (کبق) و (اونتاریو) کولی اوزرنده کائن (طورونطو) شهرلری ایله (برانز یویق جدید) و (اسقوچیای جدید) قسملرینك کرسیٔ اداره‌سی اولان (حالیفاقس)

شهریدر . وغرب جهتنــده بحر محیط اوزرنده (انکلیز قولومبیاسی) دنیلان وآلتون معدنی اوجاقلرینی حاوی اولان قسم ایله انکلیز مهاجرلری اوله‌رق . نفوسی چوغالمقده اولان (وانقوور) آطه‌سی واقعــدر . و (ارض جدیده) آطه‌سنك جنوب جهتنده (سن پیر) و (میکلون) اسملرنده ایکی کوچك آطه اولوب فرانسزلر تصرف ایتمکده‌درلر .

(جماهیر متفقهٔ آمریقا)

جماهیر متفقهٔ آمریقا دنیلان مملکت اوتوز یدی حکومت متفقه‌دن عبارت بربیوك جمهوریتدر. حدودی شمال طرفنــدن (بریتانیــای جدید) و شرق طرفندن (بحر محیط غربی) و غرب طرفنــدن (بحر محیط کبیر) ایله تحدید اولنمشــدر . هواسی معتــدل وقرق ملیــون نفوسی حاوی اولدیغی کبی اسباب معموریتدن صاییلان (معارف عمومیه) و (صنایع نفیسه) آز زمانده پك چوق ترقی ایتمش وحالاده ترقی ایتمکده بولنمشدر غرب طرفنده بولنان حکومات متفقه‌دن (قالیفورنیا) نك آلتون (ونوادا) و (مکسیقــای جدید)‌ك کموش معدنی اوجاقلری دنیاده

موجود اوجاقلرك معدنجه اك زنكينيدر . اهاليسی شـو قوجه جمهـوريتی و جوده كتورن اوروپا و سيما انكليز مهاجرلری اولوب اكثريت اوزره ورسمی لسان اوله‌رق انكليزجه سويلمكده‌درلر يرلو اهاليسی ايسه غرب‌جنوبی طرفلرنده بولنمقده‌درلر .

مشهور شهرلرندن بری حكومات متفقـه‌نك مركز اداره‌سی يعنی رئيس جمهورك مقری اولان (واشينغتون) شهر مشهوريدر. سائر مشهور بلده‌لری ايسه شرق ساحلی اوزرنده واقع اولان (پروقلاند) و (بوستون) و (نويورق) (فيلادلفيـا) و (بالتيمور) و (ريچموند) و (قارلستون) و (نوول‌اورليان) شهرلريله شرق ساحلندن ايچرولرده بولنان (سن‌لوی) و (لويزويل) و (شيقاغو) شهرلريدر .

و غرب ساحلی اوزرنده دخی سان فرنسيسقو (*) شـهريدر ومنتهای شمال غربيده واقـع اولوب جماهير متفقـه اراضيسـنه علاوه قلنمش اولان (آلاسقـا) نام مملكتك مشهور بلده‌سی ايسه (آرقانجل**) قصبه‌سيدر .

(*) (سـان) اسپـانيولجـه (سن) معناسنـده‌دركه (٣٥) صحيفه‌ده ذكرلری چكمشدر

(**)(آرخانجل) دخی دينور بك يوكسك بر قصبه‌در .

﴿ مكسيقا ﴾

مكسيقا مملكتی (جماهير متفقه) نك جنـوب طرفنده و(آنتيل) دكزی ايله بحر محيط كبير بيننده واقع (يوقاتان) و(قاليفورنيا) شبه جزيره‌لرينی حاويدر . و (مكسيقـا جمهوريتی) ناميله يكرمی درت حكومت متفقه‌دن متشكل بر حكومت جمهوريه طرفندن اداره اولنمقده‌در . دنيانك اك حاصلاتلی كموش معدنی اوجاقلری مكسيقاده (قاليفورنيا) نام محـلده‌در . و (ماعـون) دنيـلان مشهور اغاج و(وانيليا) دنيلان قوقولی نبات مكسيقايه مخصوص محصولات كبيدر. اهاليسنك اكثريسی اسپانيامهاجرلريدر. مشهور شهرلرندن بری جمهوريتك مركز اداره‌سی اولان (مكسيقو) شهريدر سائرلری ايسـه شرق ساحلنده كائن (وراقروز) و(قامپش) شهرلريله داخلده واقع (لاپوبلا) و(غوادالقسارا) و (مورليا) شهريدر .

﴿ آمريقای وسطی ﴾

آمريقای وسطی دنيلان مملكت اوزونلامسنه اكسز بر اراضيدن عبـارت اولوب (بوقاتان) شبه جزيره‌سی اوزرنده اولان بر قسمی انكليزلرك تصرفلرنده اولديغی حالده بش كوچك جمهوريتی حاويدر . انكليزلره متعلق

اولان قسمك كرسيسی (بليز) شهريدر و جمهوريتلردن بری (غواتهمالا) جمهوريتی و مركز ادارەسی ينــه (غواته مالا) شهريدر .

وبری(سان سالوادور) جمهوريتی ومركز ادارەسی ينه (سان سالوادور) شهريدر .

و بری دخی (هوندراس) جمهوريتی اولوب مركز ادارەسی (قومایاغا) شهريدر .

وبر ديكری ايسه (نيقاراغا) جمورتی اولوب مركز ادارەسی (ماناغه) شهريدر .

وبر ديكری دخی (قوستاريقــا) جمهوريتی اولوب مركز ادارەسی (سنژوزه) شهريدر .

﴿ آمريقای جنوبی ﴾

آمريقای جنوبی اونايكیمملكتی حاویاولوب جملهدن بری (غرناد جديد) جمهــوريتی و ياحــود (قولومبيا) دنيلان مملتدركه الك شماله تصادف ايدنی و اهاليسی دخی اسپانيا مهاجرلريدر مشهور شهرلرندن بری جمهوريتك مركز ادارەسی اولان (بوغوتا) شهری وسائرلری ايسه شمال ساحلنده آمريقاده الك اول تأسيس اولنان (قارتاژن) شهريله (پاناما) برزخی اوزرنده بولنان (پاناما) شهريدر

(و نەزولا) دنیلان مملکت دخی شمالی واقع اولەرق جمهوریتله اداره اولنمقدەدر . اهالیسی اسپانیامهاجرلریدر مرکز جمهوریتی (قاراقاس) شهری ومعروف بلدەلری ایسه (ماراقایبو) و(بارسلونا) شهرلریدر .

(کویان) دنیلان مملکت (کویان انکلیزی) و (کویان فرانسوی) و (کویان فلمنکی) ناملرنده اوچ قسمدن عبارت اولوب (کویان انکلیزی) نك کرسیٔ ادارەسی (جورج توون) (*) و (کویانفرنسوی) نك دخی (قاین) شهری و (کویان فلمنکی) نك دخی (پاراماریبو) شهریدر .

(برەزیلیا)

آمریقای جنوبینك شرق طرفنده (برەزیلیا) مملکتی واقع اولوب اراضیسی غایت کیکیش فقط مقدار نفوسی آزدر وایمپراطوری(پورتکیز) قراللغی خاندانندندر. پایتختی جنوب شرقی ساحلی اوزرنده واقع(ریودوژانەرو) شهریدر و سائر مشهور بلدەلری ایسه (سان سالوادور) و (پرنامبوق) و (پارا) شهرلریدر .

(*) (توون) انکلیزجه شهر دیمکدر

﴿ اراغوه ﴾

آمريقـاى جنوبينك شرق و برهزيليانك جنوب طرفنده (اراغوه) جمهوريتى واقع اولوب مركز جمهوريتى (ريودولاپلاتا) نهرى اوزرنده (مونتهويدهيو) شهريدر .

﴿ پاراغوه ﴾

ينه برهزيليانك جنوب طرفـنده داخلى (پاراغوه) جمهوريتى واقع اولوب مركز جمهوريتى (آسـسومسيون) شهريدر آمريقـاى جنوبينك غرب طرفـنده اسپانيـا مهاجرلرينـك تأسيس ايتـدكلرى جمهوريتـلر واقـع اولمشلردر.

﴿ اكواتور ﴾ (*)

برى (اكواتور) يعنى (خطاستوا) جمهوريتى اولوب تماما (خطاستوا) تحتنه تصادف ايتمشدر مركز جمهوريتى (كيتو) شهرى معروف بلدهسى دخى (غوياكيل) شهريدر.

﴿ پرو ﴾

برى دخى (پرو) جمهوريتى اولوب مركز جمهوريتى ساحلدهواقع (ليما) شهرى و معروف بلدهسى ايسه (كوزقو) شهريدر .

(*) الف مفتوح وقالين اوقنور .

﴿ بوليويا ﴾

وبرى دخى (بوليويا) جمهوريتى اولوب مركز جمهوريتى (شوكيزاقا) شهرى وسائر مشهور بلده‌لرى ايسه كموش معدن اوجاقلرينى حاوى (پوتوزى) وآلتون معدن اوجاقلرينى شامل (لاپاز) شهرلريدر .

﴿ شيلى ﴾

(شيلى) جمهوريتى دخى جنوب جهتنده اوزونلامسنه ساحلى اوله‌رق واقع اولوب مركز جمهوريتى (سانتياغو) شهريدر (والباره‌زو) بلده‌سى ايسه مهم برموقعدر .

﴿ لاپلاتا ﴾

متفقهٔ (ارژانتين) دنيلان (لاپلاتا) جمهوريتى منتهاى جنوبه يقين اوله‌رق واقع اولوب مركز جمهوريتى (بونو. زاير) شهرى و(پارانا) دخى مشهور بلده‌سيدر .

﴿ پاتاغونيا ﴾

(پاتاغونيا) دنيلان مملكت منتهاى جنوبده واقع اولوب اهاليسى برطاقم وحشى قبيله‌لردن عبارت اولمغله مهم بلده‌سى يوق كبيدر .

《 آنتيل آطه‌لرى 》

بيوك آنتيـل آطه‌لرندن (لوقاى) نام ديكر (باحاما) مجموع اطه‌لريله (ژامايق) اطه‌سى انكليزلرك تحت تصر- فلرنده‌در. كرسئ اداره‌سى (ژامايق) اطه‌سى اوزرنده واقع كنيستون شهريدر.

واك جسيمى اولان (كوبا) اطه‌سيله (پورتوريقو) اطه‌سى دخى اسپانياوللرك تحت تصرفـلرنده‌در كرسئ اداره‌سى (كوبا) اطه‌سى اوزرنده كائن (حاوانا) شهريدر واك مشهورى اولان (هايتى) اطه‌سنك دخى برقسمى (دومنيق) اسمنده برجمهوريتك وغرب قسمى دخى (هايتى) نامنده ديكر برجمهوريتك تصرفلرنده اولوب (دومنيق) جمهوريتنك مركز اداره‌سى (سن دومنيق) شهرى و(هايتى) جمهوريتنك دخى(پورتو پرنس)شهريدر كوچك آنتيل آطه‌لرينى تشكيل ايدن كوچك آطه‌لرك هربرى ايسه اوروپا دولتلرندن برينك تصرفنده‌در.

《 آمريقا قطعه‌سنك مقدار نفوسى 》

آمريقا قطعه‌سنك مقدار نفوسى (٨٥) مليون قدر

تخمین اولنمقده‌در ومقدار نفوسی اك زیاده اولان مملکت (جماهیر متفقه) در .

﴿ آمریقا قطعه‌سی اهالیسنك جنسلریله دینلری ﴾

آمریقا قطعه‌سنده بولنان نفوس انکلیز وفرانسز واسپانیا وپورتکیز مهاجرلرندن عبارت اولمغله جملهٔ (قوقاس) عرقی وفقط اسپانیا مهاجرلرینك قوللانمقده اولدقلری آفریقالو کوله‌لر (زنجی) عرقیدرلر .

مهاجر اهالیسی عموما خرستیان ویالکز کوله‌لردن بعضیلری مسلمان . ویرلو اهالیسندن هندی دنیلان قزل رنکلو وحشیلر دخی بت‌پرستدرلر .

﴿ اوقیانوسیا قطعه‌سی ﴾

(آوسترالیا = قلمنك جدید) دخی دینور

(اوقیانوسیا قطعه‌سنك موقع وحدودی وجسامتی)

(اوقیانوسیا) دنیلان (جزائر بحر محیط) قطعه‌سی (آسیا) قطعه‌سنك جنوب شرقی‌و(آمریقا) قطعه‌سنك دخی جنوب غربی جهتلرنده و (بحر محیط هندی) ایله (بحر محیط کبیر) بیننده واقع اولوب بیوك وکوچك برچوك جزیره‌لری حاویدر . مساحهٔ سطحیه‌سی(١٠,٥٠٠,٠٠٠)

کیلومترو مربع اولمغـله جسامتجه دخی همـان (اوروپا) قطعه‌سندن زیاده‌جه کبیدر .

(اوقیانوسیا قطعه‌سنك تقسیمی)

اوقیانوسیا قطعه‌سی (مالزیا) و (ملانزیا) و(میقرونزیا) و(پولینزیا)ناملریله درت‌قسـمه آیرلمش و(اراضیٔ قطب جنوبی) دخی اوقیانوسیا قطعه‌سندن صایلمشدر .

﴿ مالزیا ﴾

مالزیا قسمنك حاوی اولدیغی آطه‌لر (جزائر هندی) اسمی ایله‌ده یاد اولنمقده اولوب مشهورلری (صوند) و (سـه‌لب) و (بورنه‌ؤو) و (مولوك) و(فیلیپپین) مجموع آطه‌لریدر . بر چوق و ازجمله (لامونغـانغ) و (بالی) و (طومبورو) ینار طاغلرینی حاوی اولان (صوند) مجموع آطه‌لرینـك مشهورلری دخی (صوماترا) و(ژوا = جوا) و (تیمور) آطه‌لریدر . (صوماترا) آطه‌سنك شمال غربی قسمی (آچه) دنیـلان یرلو اسلام حکومتی تصرفنده ودیکر قسمیله (ژوا) آطه‌سی و(تیمور)آطه‌سنك یاریسی دخی فلمنك دولتی تصرفنده‌در وکرسیٔ اداره‌سی (ژوا) آطه‌سی اوزرنده واقع (باتاویا) شهریدر . (تیمور)

آطه‌سنك برقسمی ایسه پورتكیز دولتی تصرفنده‌در .
(بورنه‌ؤو) آطه‌سی جسیمجه وخط استوا تحتنده اولوب قسم شمالیسی یرلو اسلاملرك وقسم جنوبیسی دخی فلمنكلولرك تصرفلرنده‌در . مشهور بلده‌سی یرلولردن بر سلطانك قرارگاهی و جوهر معدنلرینی حاوی اولان (بورنه‌ؤو) شهریدر (سه‌لب) آطه‌لری دخی خط استوا تحتنده اولدقلری حالده فلمنكلولرك تصرفلرنده‌درلر .

(فلیپین) آطه‌لرینك مشهورلری (لسون) و (میندا ناؤو) و(پالاوان) نام آطه‌لر اولوب اسپانیالولرك ضبطلرنده، فقط (میندا ناؤو) آطه‌سیله (پالاوان) آطه‌سنك برر قسمی یرلولرك تصرفلرنده‌در . ومشهور بلده‌سی (لسون) آطه‌سی اوزرنده واقع (مانیلا) شهریدر .

(ملانزیا)

(ملانزیا) قسمنك حاوی اولدیغی آطه‌لردن الك باشلوجه‌سی (٤٥٠٠) كیلومترو طولنده و(٢٠٠٠) كیلومترو عرضنده اولان واوروپا قطعه‌سنك همان درتده اوچی جسامتنده وانكلتره دولتنك ضبطنده بولنان (اوسترالیا) ونام آخرله (فلمنك جدید) آطه‌سی اولوب شمال طرفنده (آرافورا) و (قوراللن) دكزلریله

(قارپنتاری) کورفزینی وینــه شمال طرفنــده (یورق) وجنوب طرفنده (ویلسون)(*) برونلرینی حاوی اولمقده‌در. ساحل شرقیسی اوزرنده (بلو) صره طاغلری و وسط جنوبیسنده (ایر) و (کردر) کوللری واقع اولدیغی کبی (مورای) نام بیوجـك نهر شرق جنوبیسنـدن دکزه آقمقده‌در داخلاً احوالی مجهول ایسه‌ده ساحللری وساحلدن پك چوق ایچری یرلری انکلیز حکومت ومهاجرلری طرفندن اعمار اولنمش وکلیت اوزره بولنان آلتون معدنلرندن استفاده اولنمقده بولنمشدر.

وهر بری بر ولایت کرسیٔ اداره‌سی اولان مشهور شهرلری (بریسبانی) و (سیدنی) و (ملبورن) و (آدلاید) و (پرت) نام بلده‌لردر. ودیکر آطه‌لری ایســه (فلمنك جدید) آطه‌سنك شمال جهتنده بر چوق یوکسك تپه‌لری وینار طاغی حاوی اولان (کینهٔ جدید) وجنوب جهتنده کائن (ارض دیه‌من) دنیــلان (تاسمانی) نام جسـیمجه آطه‌لرله شرق جهتنده بولنان (بریتانیای جدید) و (سایمان)

(*) واوی غایت قالینجه اوقنور زیرا بواسم انکلیزجه اولوب (W) حرفیله یازلمقده‌در.

و (سان تاقروز) و(ويتی) (*) نام دیكرله (فیجی) و(ابريد جديد) و (قالدونیای جديد) (**) مجموع آطـه‌لريدر . «آره‌لری بر چوق مرجان قیـالرینی حاوی اولمغله كمیلر ایچون مرور وعبور مخاطره‌ليدر» (كينهٔ جديد) آطه‌سنك بر قسمی فلمنكلولرك و(تاسمانی) آطه‌سيله (فیجی) آطه‌لری انكلیزلرك و (قالدونیای جديد) آطه‌لری دخی فرانسزلرك تصرفلرنده‌درلر .

﴿ میقرونزيا ﴾

كوچك آطه‌لر دیمك اولان (میقرونزيا) قسمنك حاوی اولديغی آطه‌لر دخی (ماجلالان) و(ماريان) و(پالو) و (قارولين) و (مارشـال) و (ژیلبر) مجموع آطـه‌لرندن عبارتدر. (ماريان) آطه‌لری اسپانیالولرك تحت تصرفلرنده بولنمقده‌در .

﴿ پولینزيا ﴾

چوق آطه‌لر دیمك اولان (پولینزيا) قسمنك حاوی اولديغی مشهور آطه‌لر ایسـه (سـاندويچ) و (ناويغاتور) و (سوسيه‌ته) و (توبوای) و (باس) و (غامبير) و (مندانا)

(*) واو قالين اوقنور . (**) قاف ایله دال قالين ولام مفتوح وایکجد اوقنو

و (ماركيز) و(پاق (*) و (زلاند جديد) مجموع آطه‌لريدر.
(ساندويج) آطه‌لرينك بيوجك ومتعارف اولانى اوزرنده
(مماليوى) نام بر مشهور ينار طاغى بولنان (حاواى)
اطه‌سى اولوب اداره‌سى مستقلدر ماركيز اطه‌لرى (ملانزيا)
قسمنده اولان (قالدونياى جديد) اطه‌لريله برابر فرانسز
جانيلرينك منفاسيدر (پولينزيا) اطه‌لرينك الك بيوكلرى
اولوب (شمال) و(جنوب) اطه‌لرى ناملريله باشلوجه ايكى
اطه‌يى جامع و(اكموند) نام مشهور ينار طاغ ايله و(فرانقلن)
و (قواوق) يوكسك تپه‌لرينى حاوى اولان (زلاند جديد)
اطه‌لرينى انكليزلر تصرف ايتمكده‌درلر كرسىٔ اداره‌سى
قيمتلى معدنلرك كثرتيله شهرت بولان و (للنغتون) (**)
شهريدر.

«اراضىٔ قطب جنوبى»

(اراضىٔ قطب جنوبى) دينلان قسم (فلمنك جديد)
اطه‌سى استقامتنده وقطب جنوبى يقيننده واقع وبوزلرله
مستور اولوب كوريله‌بيلان يرلرى (ارض ويقتوريا)

(*) بيوك يورتى وپاسقاليا معناسنده‌در.

(**) واوى مفتوح وقالين وايكنجى لام مكسور اوقنور.

و(ارض ادلی) و(ارض اندربی) تسمیه اولنان محللریدر. وآثار عمارتدن بالکلیه خالیدر.

《اوقیانوسیا قطعه‌سنك مقدار نفوسی》

اوقیانوسیا قطعه‌سنك مقدار نفوسی (٤٠) ملیونه قریب تخمین اولنمقده‌در. واك چوغی (اوسترالیا) دینلان (فلمنك جدید) اطه‌سیله (صوند) مجموع اطه‌لرنده‌در.

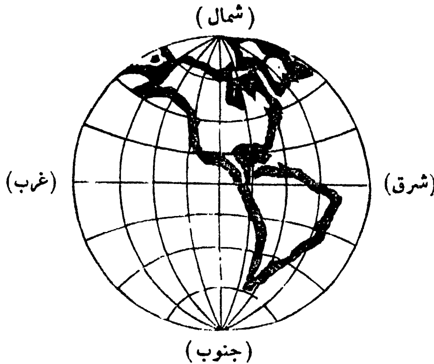
《اوقیانوسیا قطعه‌سی اهالیسنك جنسلریله دینلری》

(میقرونزیا) و (ملانزیا) و (پولینزیا) قسملرینك یرلی اهالیسی (زنجی) جنسنه منسوبدرلر. فقط افریقا زنجیلرندن برونلرینك قیصه وزاویه‌لی وساچلرینك سرت وغایت صیق اولمسیله فرق اولنورلر و (آوسترالیا) و (تاسمانی) و (زلاند جدید) و (قالدونیای جدید) آطه‌لریله دها بعض آطه‌لرك مهاجر اهالیسی ایسه (قوقاس) جنسی یعنی بیاضلردر.

یرلو اهالیسی بعض آطه‌لرده (وحشی) و(بدوی) اولدقلری کبی بعضیلرنده‌ده مدنیدرلر. (مارکیز) آطه‌لرینك ودها سائر بعض آطه‌لرك وحشی اهالیسی افریقاده (نیام نیام) لر کبی انسان اتی ییمکده‌درلر.

یرلواهالیسندن (مدنی) و(بدوی) اولانلرك اکثریسی

وازجمله (مالزیا) اهالیسی دین مبین اسلام ایله متدیندرلر . وحشیلر ایسه بت پرست اولدقلری حالده بعض آطه‌لرده وخصوصیله (پولینزیا) قسمنده شدت وحشتلرندن (دری) کیمکده‌درلر. مهاجرلر دخی عیسوی اولدقلری کبی وحشیلر بیننده عیسویلکك انتشارینه غیرت ایتمکده‌درلر .

کره‌یه متعلق بحثلر

﴿ کرهٔ مصنعه ﴾

تخته‌دن و یاخـود مقوادن یاپیلان و اوزرینـه کرهٔ مسطحه‌ده اولدیغی وجهله قطعـه‌لر رسم ونقش ایدیلان یووارلق شیئه (کرهٔ مصنعه) دیرلر .

قطبلردن کچمك اوزره برقوشاق ایله وخط استـوا اوزرندن کچمك اوزره دخی بر دیکر قوشاق ایله احاطه اولنمغـله کره اشبو قوشـاقلر آلتنده ومحوری اطرافنده تحریك ایدیلور . مذکـور قوشاقلر تام دائره اوله‌رق

پرنجـدن ياپيلوب اوچ يوز آلتميشر درجه‌يه تقسيم وبهر درجه‌ده التمیشر دقيقه اعتبار اولنمشدر .

قطبـلردن کچن قوشـاق دائره‌یه (نصف النهـار) وياخود (طول دائره‌سی) وديکرينه دخی (خط استوا) وياخود (عرض دائره‌سی) دينلمکده بولنمشدر .

طول وعرض

(طول)

(طول) ديو کرهٔ ارض اوزرنده بولنـان هرقنغی برمملکتـك (مبدأطول) ه شرقاً وغرباً اولان اوزاقلغنه دينلور (مبدأ طول) ايسه قطبلردن کچمك اوزره کره اوزرنده رسم ايديلان وهر برينه (نصف النهـار) ده دينلان دائره‌لرك بريسنه تسميه واعتبار ايديلور .

نته‌کيم بزم مملکتمزده ياپيلان کره ويا خريطه‌لرده اسـتانبولدن کچن (نصف النهار) (مبدأ طول) اعتبار اولنمقده‌در . بزم کبی هر دولتده کندی پايتختندن مرور ايدن (نصف النهاری) مبدأ طول اعتبار ايتمکده‌درلر وبو نصف النهار قالنجه رسم اولنور .

(نصف النهار) لر بينلری دائما مساوی يعنی آکثری اونر درجه‌يی حاوی اولمق اوزره تقسيم اولنورلر (مبدأ

طول) اعتبار اولنان نصف النهارك صاغنده يعنى شرق جهتنده بولنان مملكتلرك طوللرى شرقى وصولنده يعنى غرب جهتنده بولنان مملكتلرك دخى طوللرى غربى اولورلر .

كرك طول شرقيلر وكرك طول غربيلر بردرجه‌دن بدأ ايله نهايت يوز سكسانر درجه‌يه قدر واكر كسرلى اولورلرايسه درجه ودقيقه‌سيله حساب اولنورلر .

﴿ طول تعيينى ﴾

بر مملكتك طولنى بولمق اومملكتدن كچن (نصف النهار) ايله (مبدأ طول) آره‌سنده بولنان اوزاقلغك يعنى دائره پارچه‌سنك (درجه)سنى تعيين ديمك اولوب اوده طولى كوسترن دائره پارچه‌سنك قوشاق خط استوا دائره‌سى اوزرينه نقليله حساب اولنمقدن عبارتدر . مثلا مبدأ طول استانبولدن كچن (نصف النهار) اولديغنه كوره بغداد شهرينك طولنى تعيين ايتمك مراد اولنسه بغداد شهرى (كره) نك برنج نصف النهارى آلتنه كتورىلەرك (مبدأ طول) ايله بغدادك نصف النهارى حكمنه كيرن قوشاق نصف النهار وخط استوا اوزرنده واقع

قوس يعنى دائره پارچه‌سنك درجه‌سى صايلدقده بغدادك ذاتاً استانبولك شرقنده بولنمسيله (١٥) درجه طول شرقيده بولنديغى اكلاشلمش اولور وبونك كبى استانبولك غربنده بولنان برمملكتك دخى طول غربيسى تعيين اولنور .

﴿ طول تعيينك فائده‌سى ﴾

طول حسابيله شرقه دوشن مملكتلرده نقدر وقت اول صباح اوله‌جغى بيلنه‌بيلير چونكه كونش بر ساعت مدتده كرهٔ ارض اوزرنده اون‌بش درجه‌لك مسافه‌يى آيدينلاتديغندن برمملكتك اون بش درجه شرقنده بولنان هرقنغى برمملكتده برساعت اول وكذا اوتوز درجه شرقنده بولنان مملكتده ايكى ساعت اول و....الخ صباح اولور و بوتقديرجه بغدادده استانبولدن بر ساعت اول صباح اوليور ديمكدر .

﴿ عرض ﴾

عرض دخى برمملكتك (خط استوا) دن شمالاً و يا جنوباً اولان اوزاقلغنه دينلور . (خط استوا) ايسه قطبلردن باشليه‌رق كره اوزرنده شرقدن غربه طوغرى

رسم اولنان بو (عرض دائره‌لری) و یاخود (دوائر متوازیه) دینلان دائره‌لرك اك بیوكنه تسمیه اولنور كه بو دائره‌لرك بینلری هرحالده مساوی و اكثری اون درجه‌یی حاوی اولمق اوزره رسم ایدیلورلر .

(خط استوا) كره‌یی شمالی و جنوبی ایكی‌یه تقسیم ایتمش اولدیغندن نصف كرهٔ شمالیده بولنان مملكتلرك عرضلری شمالی ونصف كرهٔ جنوبیده بولنان مملكتلرك عرضلری دخی جنوبی اولورلر . كرك شمالی وكرك جنوبی اولسون نهایت طقسان درجه‌یه قدر حساب اولنورلر .

《 عرض تعیینی 》

بر مملكتك عرضنی بولمق او مملكتدن كچن نصف النهار اوزرنده و مملكت ایله خط استوا بیننده اولان اوزاقلغك یعنی دائره پارچه‌سنك درجه‌سنی تعیین دیمك اولوب بودخی دائره پارچه‌سنك قوشاق نصف النهار آلتنه وضعیله حساب اولنمقدن عبارتدر .

مثلا استانبولك عرضنی تعیین ایتمك مراد اولنسه استانبول شهری كره اوزرنده قوشاق نصف النهار آلتنه وضع اولنه‌رق خط استوایه قدر درجه‌لری صایلدقده استانبول ذاتاً نصف كرهٔ شمالیده بولندیغندن (٤١) درجه

و (٤٢) دقیقه عرض شمالیده اولدیغی آكلاشلمش اولور و بو وجهله نصف كرهٔ جنوبیده اولان بر مملكتك دخی عرض جنوبیسی تعیین اولنور .

(عرض تعیینك فائده‌سی)

عرض تعیینیله هر قنغی بر مملكتك هواسنك شدت ویا اعتدالی اكلاشیله‌بیلور . چونكه كونشك تأثیر حرارتی اقلیمه كوره اوله‌جغندن عرضی تعیین اولنان مملكتك شوموسمده هواسی صیجاق ویا معتدل ویاخود صغوقدر دیو حكم اولنور .

(لاحقه)

یوقارودن بری اسملری و خاصه‌لری ذكر وتعریف اولنان دائره‌لر كرهٔ مسطحه‌لر و سائر خریطه‌لر اوزرلرنده دخی رسم اولنمقده اولدقلرندن وطول وعرض درجه‌لری دخی كتابه‌لرینك كنارلرینه ودائره‌لرك كتابه‌لرله برلشدكلری اوجلرینه وضع واشارت اولندقلرندن هر قنغی بر مملكتك طول و عرضی كرهٔ مسطحه‌لردن و خریطه‌لردنده سهولتله تعیین واستخراج اولنور .

اشبو (مختصر جغرافيا) علاوه و تصحيح عاجزانه‌مله
دردنجی دفعه اوله‌رق فی ٢٥ رمضان المبارك سنه ١٣٠٢
چهارشنبه كونی طبع وتمثيل اولندی .
الحمد لخالق الكونين اولاً وآخراً والصلوة والسلام
على جميع الانبيآء و المرسلين مقدماً ومؤخراً . لاسيما
على رسول الثقلين وآله اجمعين .

مدرسيندن ميحاليجی
مصطفى